

БРАЦО КОВАЧЕВИЋ

ФАШИЗАМ
ВЕЛИКОГ РЕСЕТА

**БРАЦО КОВАЧЕВИЋ
ФАШИЗАМ ВЕЛИКОГ РЕСЕТА**

Evropski defendologija centar za naučna, politička,
ekonomska, socijalna, bezbjednosna, sociološka i
kriminološka istraživanja

Издавач:

Европски дефендологија центар за научна,
политичка, економска, социјална, безбједносна,
социолошка и криминолошка истраживања, Бања
Лука

За издавача:

Проф. др Душко Вејновић

Рецензенти:

Проф. др Јован Б. Душанић

Проф. др Зоран Милошевић

БРАЦО КОВАЧЕВИЋ

ФАШИЗАМ
ВЕЛИКОГ РЕСЕТА

Бања Лука
2024.

САДРЖАЈ

<i>ПРЕДГОВОР</i>	7
1. Агенда новог фашизма.....	11
Велики ресет.....	13
Зелена агенда.....	25
Рад и технологија.....	30
Исхрана и становање.....	34
Трансхуманизам.....	48
2. Тихо убијање човјечанства.....	57
Малтус о становништву.....	59
Неомалтузијанизам.....	63
Храна и геополитика.....	74
3. Пандемофашизам.....	95
Глобализација вируса.....	97
Пандемија лудости.....	101
Пандемија панике.....	108
4. Геополитика Великог ресета.....	127
Велики концерт.....	130
Велико одбијање и побуна.....	138
<i>ЛИТЕРАТУРА</i>	145

ПРЕДГОВОР

Обично се сматра да фашизам представља историјску прошлост, те да је развој демократије након Другог свјетског рата, сигурносни фактор који онемогућава појаву тоталитарног покрета, идеологије и режима, као што је то фашизам. Али, није баш тако. Фашизам се може поново јавити, не сасвим у оном облику, али свакако сличном њему и са доста идентичних компоненти које одговарају новом облику фашизма, односно – *новом фашизму*.¹

¹ О фашизму као иманентно *италијанској* друштвеној, идеолошкој и политичкој појави писали смо у: Б. Ковачевић, (1994), *Фашизам*, Бања Лука: НУБ Петар Кочић. Овдје ћемо говорити о фашизму у *колоквијалном*, а не прецизно научном смислу, као што то чини и, на примјер, Андреј Митровић када каже да су фашизам и нацизам двије варијанте или два облика фашизма, те да ријеч *фашизам* има два значења, једно, које се односи на „одређен италијански покрет“, и друго, „као збирна именица за читав низ десничарских политичких покрета, стремљења или партија у многим земљама, укључујући и Италију“. Ријечју *фашизам* означени су идеологије и покрети који имају и међусобне разлике али, и без обзира на то, за њих је карактеристично да „сви имају исту суштину која их чини деловима исте историјске појаве међународног карактера“. И, оно што чини ту „исту суштину“ показује се „у усмерености ка стварању ауторитарне националне државе која треба да обезбеди потпуну политичку хомогеност друштва на темељима укинutih слобода, битно ограничених права и потпуне подређености појединца“. Наравно, та „иста суштина“ се може односити и на стварање потпуно тоталитарне *наднационалне државе, наднационалне владе*, односно *новог свјетског поретка* којег заговарају и идејни

Иако се не смије заборавити на тоталитарне идеје, идеологије, покрете, режиме и државе, ипак је *колективно памћење*, из различитих разлога, кратко и заборављиво па, ево, и кад је у питању скорашњи случај са фашистичким мјерама које су увођене у периоду пандемије корона вируса КОВИД-19.

Захваљујући многим тенденцијама које до њих могу довести, неке деструктивне, некрофилне, мизантропске и ахумане идеје, идеологије, покрети и политичке прилике у свијету, па и ове у овом трећем миленијуму, заиста показују сву могућност успостављања неког од различитих облика тоталитаризма.

Идеја, идеологија, па и „покрет“ *Великог ресета (Great Reset)*, показују да се историја стално може суочавати са неким деструктивним и геноцидним изазовима, проблемима и ризицима. У историји људског друштва су се увијек појављивале идеје и идеологије које су настојале да друштво и појединце обликују у складу са унапријед пројектованим и интенционалним моделима. Једна од таквих тоталитарних идеологија која настоји да *Свијет* уреди према *својим* идејним дистопијским концептима односи се на агенду - *Великог ресета*.

Почетак треће деценије трећег миленија показује да се глобализовано човјечанство

пројектанти *Великог ресета*. Подводећи под појам *фашизма* различите десничарске покрете, Митровић децидно истиче да је нацизам „њемачки фашизам“, заправо „име за фашизам који се развио у Немачкој“. А. Митровић, (2009). *Фашизам и нацизам*, Београд: Удружење за друштвену историју: Чигоја штампа, стр. 14, 15.

суочава са великим проблемима, опасностима и ризицима, а да моћне државе Запада настоје да и даље проводе разне неоимперијалне и неоколонијалне облике „тврде“ и „меке“ моћи како би дошле до јефтиних и бесплатних природних ресурса и како би дисциплиновале глобално и локално становништво. Глобализација је створила разне облике интеграција и међузависности у свијету, али и разне форме дезинтеграција, ризика и опасности. Пандемија корона вируса КОВИД-19 није само изазвала *панику* и разне ступидне мјере дисциплиновања држава, народа и појединаца, него је постала проблемом који собом носи и генерише бројне друге проблеме. Тако је, на извјестан, али не толико и драматичан начин као данас, било и са зика вирусом који је први пут идентификован 1947. године код мајмуна, а 1952. године код људи, „крављим лудилом“ (1996), слинавком и шапом (2001), свињским gripом (2009), еболом (2013).

Све је то забрињавајуће и све то може послужити као разлог, али и изговор, за увођење читаве лепезе „ванредних мјера“ које могу допринијети не само дисциплиновању и контроли страновништва, а посебно тзв. „неопредмећених фактора производње“ (вриједности, потреба, интереса, жеља), него и стварном смањењу броја људи на Платети, и довести до њиховог – *тихог умирања*. Управо, то показује и покушај наметања агенде *Великог ресета* као „зеленог фанатизма“, „зеленог фашизма“, „зелене“ агенде као новог облика фашизма - *фашизма Великог ресета*

1.

**АГЕНДА НОВОГО
ФАШИЗМА**

Велики ресет

На педесету годишњицу формирања *Свјетског економског форума (World Economic Forum – WEF)*, у јуну мјесецу 2020. године, су интелектуалци Давоса инаугурисали концепт *Великог ресета*.

Као „произвођачи идеја“, интелектуалци стварају различите идеје и идеологије, прогресивне или ретроградне. Идеје и идеологије никако нису безначајне друштвене појаве, посебно оне које претендују свом глобализовању и универзализацији своје духовне матрице. Тако је и са идејом и идеологијом тзв. *Великог ресета* којег су створили интелектуалци Давоса.² Па, да ли је агенда *Великог ресета*, како то неки мисле и говоре, *теорија завјере* или је заправо *теорија намјере*?

Када нешто некоме не одговара, онда се за то каже да је то *теорија завјере*. Али, ако нека

² Давос је планинско село у Швајцарској које је постало познато као мјесто радње романа *Чаробни бријег* добитника Нобелове награде - Томаса Мана. Постало је познато и као мјесто окупљања моћне неолибералне корпоративне елите *Свјетског економског форума*. За многе теоретичаре је Давос мјесто окупљања невидљих, али веома моћних корпоративних фашиста који желе да наметну контролу становништва и његово убијање: производњом оружја – за убијање, производњом ратова, немира, сукоба – за убијање, производњом вируса – за убијање, производњом вакцина – за убијање, производњом хране – за убијање. И, све то, како напомињу, у циљу свођења (!?) становништва са седам и нешто милијарди на „златну милијарду“ људи за које би, како истичу, на Планети било сасвим довољно неопходних ресурса за живот...

тајна друштва и њихове моћне породице стољећима дјелују „иза завјесе“ и, да тако кажемо, „роваре“ по историји (прошлости, садашњости и будућности), да ли, онда, можемо рећи да је то *теорија завјере*? Не, то није *теорија завјере*, већ сасвим јасна – *теорија намјере*.

Повезане са интересима класа, слојева, друштвених покрета и група уопште, идеје и идеологије инсистирају на њиховом ефектуирању и реализовању. У том смислу су се, историјски посматрано, идеје и идеологије веома често користиле не само као средство манипулисања, него и као средство прогањања и убијања.

Преко идеологије се људи организују, и у име ње се боре, антагонизирају, ратују и убијају. Идеје, идеологије и доктрине, економске, политичке, социјалне, религијске, могу снажно да утичу не само на конструкцију, него и на деконструкцију људске и друштвене стварности, институција, организација, група, држава и народа. И, наравно, све је то могуће јер је код мизантропских интелектуалаца - који настоје да свијет уреде према својој некрофилној пројекцији - одвојена *свијест* од *савјести*.

Капитализам је увијек био предаторски, експлоататорски, империјалан, милитантан и нехуман, мада то у својој идеологији никада није показивао. Увијек је настојао да експлоатише, пороби и искористи нације, државе и њихово становништво. Само су се начини тог експлоатисања и поробљавања историјски допуњавали, мијењали и развијали, а са развојем технологије, и инструментализовали. И та се пракса задржала и до данас, и она се темељи на идеологијама, концептима и агендама. А, једна од

њих се управо односи на концепт, идеју, идеологију и агенду - *Великог ресета*.

И дан данас многи морбидни умови, политичари, властодршци, тзв. „научници“, мизантропи и тзв. „филантропи“, размишљају како и на који начин код људи да развију грегарни синдром мишљења и понашања и да, као једнообразну гомилу, стрпају у затворе(не) просторе од којих смо сматрали да су најгори они везани за нацистичке концентрационе логоре, стаљинистичке гулаге, социјалистичке „голе отоке“, и слично.

Међутим, најновија дешавања са корона вирусом КОВИД-19 су сасвим показала да не само глобалистичким, већ и локалистичким властодршцима не треба много да, апсолутно суспендујући демократске институције, људска права и слободе, а под изговором „ширења људских права, слобода и демократије“, људе поново затворе наметајући им априорне „*brain washing*“ системе „испирања мозга“, контроле мишљења и понашања.

Управо, једна од најновијих идеја односи се на тзв. *Велики ресет*, односно, *велико ресетовање* појединаца, група, народа и држава, култура, образовања, науке и религије.

Творац идеје о *Великом ресету* је оснивач и предсједавајући *Свјетског економског форума*, и некадашњи студент Хенрија Кисинџера - Клаус Шваб.³

³ У управном одбору *Свјетског економског форума* налазе се многа позната, али и непозната, имена из подручја економије, банкарства и корпорација, политике. У 1992. години Клаус Шваб оснива школу *Глобалних лидера сутрашњице (Global Leaders for Tomorrow)*, која је 2004.

Клаус Шваб је формирао *Свјетски економски форум* као невладину организацију у Швајцарској 1971. године. У свом почетку форум је имао назив *Европски менаџмент форум*.

Конференције се одржавају сваке године у швајцарском Давосу окупљајући моћну финансијску и политичку елиту која представља моћне транснационалне корпорације, банке, инвестиционе и фармацеутска куће, фондације, итд.

Према агенди *Великог ресета* сва подручја привреде и друштва, индивидуалног и друштвеног живота, се морају „преуредити“, односно „ресетовати“, и свака држава *мора* у томе учествовати. Пандемија корона вируса КОВИД-19 је, према мишљењу утемељитеља агенде *Великог ресета*, била права прилика за „велико ресетовање“ глобалне економије, политике, културе, обичаја, свакодневног живота, етике, што ће услиједити након пандемије.

Агенда *Великог ресета* обухвата три нивоа ресетовања:

- *макро-ресетовање*
- *микро-ресетовање*, и
- *индивидуално ресетовање*.

Под утицајем пандемије, половином 2020. године, настало је *макро-ресетовање* које се односи на области економије, друштва,

године успостављена као *Млади глобални лидери*, и ту су школу похађали многе познате особе које су и данас политички активне. Идеја је да на локалним нивоима школа створи мрежу глобалне елите која би владала свијетом. У 2012. години је основана *Заједница глобалних обликовалаца (Global Shapers Community)*, која, као потенцијалну елиту из цијелог свијета, окупља особе млађе од 30 година.

геополитике, животне средине и технологије. Оно обухвата економско, друштвено, геополитичко ресетовање, те ресетовање животне средине, и технолошко ресетовање. *Економско ресетовање* се односи на економију и неизвјесност КОВИД-19 и, раст, радне односе и запошљавање, фискалну и монетарну политику, дефлацију, инфлацију и „судбину америчког долара“. *Друштвено ресетовање* се односи на неједнакости, социјалне немире, повратак „велике“ владе и друштвени уговор. *Геополитичко ресетовање* је посвећено питањима и проблемима односа глобализације и национализма, глобалног управљања, растућег ривалства између Кине и САД, те питању „крхке и неуспјешне државе“. *Ресетовање животне средине* се односи на корона вирус и животну средину, природу и зоонозе, загађење ваздуха и ризик од пандемије, закључавање и емисије угљеника, те утицај пандемије на климатске промјене и друге политике заштите животне средине. *Технолошко ресетовање* у себе укључује дигиталне трансформације, фирме, регулацију и потрошњу, праћење контаката и надзор те, како се истиче, на ризик од дистопије.

Други ниво ресетовања је тзв. *микро ресетовање* које се односи на „закључавање“ компанија, предузећа, индустријских грана с циљем утврђивања „отпорности“ на урушавање у ванредним околностима, убрзање дигитализације, отпорност ланаца снабдијевања, однос владе и бизниса, ресетовање капитализма и индустрије, друштвене интеракције и промјене у понашању.

И, коначно, трећи ниво ресетовања, *индивидуално ресетовање*, је посвећено

проблемима редефинисања наше људскости, моралних избора, менталног здравља и благостања, природе и благостања, те проблемима промјене приоритета.⁴

У том смислу се говори о расту, и то - *зеленом расту*, тј. економији повећања приватних иницијатива, повећања радних мјеста уз смањење угљеника и побољшање климатских услова; *паметном расту*, тј. развоју дигиталних економија које смањују разлику између напредних економија и оних које заостају, и *праведнијем расту*, који се односи на „улагање у људе“, социјалне програме, образовање.

Идеологија тзв. *Великог ресета* се односи на неколико битних подручја и има неколико битних интенција. Заправо, могли бисмо рећи да је велики „листинг“ који фамозни *Велики ресет* садржи, а он се односи на радикалне промјене у економији (раду, пословању, банкарству, опорезивању), затим природној средини (биодиверзитет, климатске промјене, глобално загађивање, разарање озонског омотача), мањинским правима (посебно LGBT и тзв. „џендер паритету“), исхрани, становању, геополитичким односима.

Агенда *Великог ресета* односи се и на тзв. - *џендер идеологију*, која раздваја пол (као биолошку) од рода (као друштвену конструкцију). „Индивидуализам, тржиште, идеологија људских права, демократије и западних вредности победили су на глобалном нивоу... Ако се боље погледа, након пораза спољног непријатеља,

⁴ К. Schwab, Т. Malleret, (2020). *Covid 19: The Great Reset*, Geneva: World Economic Forum.

либерали су открили још два облика колективног идентитета. Пре свега, род. Па, и род је такође нешто колективно; било мушки или женски. Те је тако слиједећи корак био уништавање рода као нечег објективног, суштинског и незаменљивог. Захтевало се укидање мушког и женског пола, као што је раније био укинут и сваки други облик колективног идентитета. Отуда родна политика, промена категорије рода у нешто `необавезно` и зависно од личног избора. Овде поново имамо посла са истим оним номинализмом: зашто двоструки ентитети? Човек је личност као појединац, а пол може бирати произвољно, као што су раније биране вероисповест, занимање, нација и начин живота. Ово је постала главна тачка дневног реда либералне идеологије деведесетих година, након пораза Совјетског Савеза. Да, спољни противници су били на путу родној политици - оне земље које су још имале остатке традиционалног друштва, вредности породице, итд. Као и конзервативни кругови на сâмом Западу. Борба против конзервативаца и `хомофоба`, односно заштитника традиционалног погледа на постојање полова, била је нови циљ присталица напредног либерализма. Многи левичари су се придружили, заменивши раније антикапиталистичке циљеве родном политиком и заштитом миграција“. А, сасвим „успешном институционализацијом родних норми и успехом масовних миграција, које распршују становништво и на сâмом Западу (што се, такође, савршено уклапа у идеологију људских права која делује на појединца без обзира на културне, верске, друштвене или националне аспекте), постало је очигледно да је либералима преостао

још један, последњи корак - да укину људе. На крају крајева, човек је, такође, колективни идентитет, што значи да га треба превазићи, укинути, уништити. То је оно што и захтева принцип номинализма: `особа` је само име, празан замах у ваздуху, произвољна и зато увек спорна класификација. Постоји само појединац - човек или не, мушко или женско, верник или атеиста, то зависи од његовог избора“.⁵

Једноставно, *Велики ресет* се односи на оне промјене, измјене, редизајнирање и обликовање свих подручја индивидуалног и колективног друштвеног живота. Баш свих. А, иза овог концепта, наравно, стоје глобалне економске, политичке, дипломатске, медијске, војне и корпоративне елите, транснационалне корпорације и моћне државе Запада, другим ријечима, стоји „елита власти“, „бијели оковратници“ и „дубока држава“.

Стратешки циљ комплетног програма *Свјетског економског форума* односи се на „ресетовање“ капитализма, неолибералног капитализма који је запао у очигледну кризу. Зато се једна линија „ресетовања“ односи на глобално економско тржиште, друга на социјалне и друге промјене у свакодневном животу људи, а трећа на остваривање заједничких унапријед постављених императивних циљева.

Објављивање агенде *Великог ресета* изазвало је веома бројне реакције, позитивне и негативне.

⁵ А. Дугин, (2021). Манифест Великог буђења: против Великог ресетовања, Геополитика, ру, <https://www.geopolitica.ru/sr/article/manifest-velikog-budjenja-protiv-velikog-resetovanja>.

Оне *позитивне* истичу да је ријеч о „хуманом“ концепту којег су подржале Уједињене нације, многи лидери и утицајне особе у свијету, као и корпорације, те листови попут *Њујорк Тајмса*, *Гардијана*, и других. У том погледу се *Велики ресет* доводи у везу са *Стратегијом одрживог развоја УН 2030*.

Ресетовање се односи на дигиталне иновације те, наводно, на боље промјене услова живота, посла и слободног времена људи, затим, проналажење одрживости за неједнакости и сиромаштво, климатске промјене, као и промјене тржиште рада („*onlajn*“ рад, тзв. кућни рад, те „дијељени рад“, као и рад „прекаријата“, преквалификацију радне снаге), као и на борбу против пандемије вируса КОВИД-19. Шваб истиче да већ користимо мобилне телефоне и апликације, „паметну“ технологију и интернет, и тврди да се, у поређењу са претходним индустријским револуцијама, ова нова, фамозна *четврта индустријска револуција*, потпуно се развија заиста експоненцијалном брзином, реорганизујући системе производње, управљања и владања, на начине без преседана. Разлози увођења *Великог ресета* су, како његови заговорници истичу, због потребе за свијетом који треба бити „инклузивнији, праведнији и са више поштовања према Мајци природи“.⁶

С друге стране, сматра се да увођење агенде *Великог ресета* собом носи *негативне импликације* које се, прије свега, односе на успостављање контроле над особама, друштвима, ресурсима и капиталом. Зато се *Велики ресет*

⁶ К. Schwab, Т. Malleret, (2020). *Covid 19: The Great Reset*, Geneva: World Economic Forum, p. 3.

одређује као нови глобалистички курс који има за циљ контролу јавне свијести, увођење цензуре и контролу понашања, контролу над потребама, жељама, интересима и нематеријалним вриједностима.

Запад иритантно и агресивно форсира својеврсну диктатуру оличену у одбацивању породице, нације, државе, појединца. Реализација четврте индустријске револуције подразумијева потпуно рушење традиционалних вриједности. Запад не само да држи лекције цијелом свијету, него му и намеће стандарде живота који су огромној већини свјетског становништва потпуно несхватљиви и сулуди. Зато озбиљни теоретичари сасвим тачно упозоравају да је агенда *Великог ресета* покушај реализације једног још увијек не заборављеног нацистичког пројекта.

За неке је *Велики ресет* својеврсна веома агресивна офанзива глобалистичке елите, а за Наоми Клајн је *Велики ресет* „завјеренички смути“ иза којег се крије намјера Свјетског економског форума и богатих људи да наводно учине нешто добро.⁷

Многи сматрају да је увођење разних мјера у вези са пандемијом вируса корона КОВИД-19 заправо реализација манипулативне идеје, идеологије и агенде *Великог ресета*.

Управо је пандемија довела до увођења многобројних изразито нехуманих и нељудских, противправних, волунтаристичких репресивних мјера, а које се односе на ограничавање слободе

⁷ N. Klein, (2020). „Great Reset Conspiracy Smoothie“, The Intercept (December 8, 2020), <https://theintercept.com/2020/12/08/greatreset-conspiracy/The Intercept>

кретања, ограничавање артикулације аутономног, слободног критичког мишљења, суспендовање демократије и људских права и увођење разних облика интервенционизма, повећање цензуре, политичког и полицијског притиска, надзора и контроле, ауторитаризма и тоталитаризма.

Уосталом, ауторитаризам и тоталитаризам настоје да створе неког „новога човјека“, новог *Übermenscha*, тј. „надчовјека“, и при том користе „велике идеје“, као што их користе и заговорници *Великог ресета* о стварању неког „трансхуманог човјека“. И сви они користе „велике ријечи“ из хуманистичког вокабулара, али историјска искуства показују да иза „великих ријечи“ обично стоји и *Велика Манипулација*. Коначно, свака врста пропаганде, а једна од њих је и ова, има улогу да „сакрије очигледно проблематичне циљеве“ оних који их пропагирају, а који своје циљеве увијају „у обланде општеприхваћених идеала“. Зато пропаганда „користи језик високоморалних идеала у сврху уједињења људи иза циљева који би се иначе сматрали неприхватљивим“.⁸

Аутори и промотери „великог ресетовања“ се представљају као хумани филантропски проналазачи излаза из глобалне економске, политичке, геополитичке, социјалне и моралне кризе, излаза наводно корисног за све људе. Они себе виде као такве „очеве нације“ који својом генијалношћу имају право да цијелом свијету говоре *куда* да иду, *како* да мисле и да се понашају, и *како* уопште да живе. Понашају се као свјетовни и секуларни *Deus absconditus*

⁸ Dž. Stenli, (2019). *Kako funkcioniše fašizam: politika „mi protiv njih“*, Beograd: Samizdat, str. 28.

мислећи да имају неки „божији мандат“ да уређују свијет према својој мјери.

Ресетовање о којем говоре „филантропи“, а заправо манипуланти и стварни мизантропи, има исти нехумани, експлоататорски и недемократски садржај, али само различите алате и инструменте којим скривају свој ауторитаризам, тоталитаризам и фашизам.

Ријеч је о постојању **био-еко-техно фашизма** (*БЕТ фашизма*). И, наравно, не о фашизму у строго научном смислу ријечи, као фашизму који је постојао у Мусолинијевој Италији, или нацизму који је владао у Трећем Рајху, а који „још гори од фашизма“, него је ријеч о „био-еко-техно фашизму“ који се темељи на постојању три јахача апокалипсе – медијализацији живота, борби са антропогеним утицајем на климу и дигитализацији који у себе укључују веома велике промјене у емоционалној и биолошкој структури и природи човјека.⁹

⁹ Андреј Фурсов, (2022). Какав свет граде светске елите – три главна удара на човечанство. <https://stanjestvari.com/2022/01/29/andrej-fursov-kakav-svet-grade-svetske-elite-tri-glavna-udara-na-covecanstvo/>; ANDREI FURSOV, (2022). U sljedećih 5 godina Rusija će biti zona najveće bitke za budućnost svijeta. https://croativ.net/andrej-fursov-u-sljedecih-5-godina-rusija-ce-biti-zona-najvece-bitke-za-buducnost-svijeta-28892/#google_vignette

Зелена агенда

Значајна мантра *Великог ресета* односи се на – тзв. *зелену агенду*. То је, поред тема о декарбонизацији, вјештачкој интелигенцији, феминизму и LGBT, једна од општих значајних Давосовских тема.

Заговорници *Великог ресета* говоре о „*зеленој економији*“, о екологистичкој етици и увођењу еколошких стандарда (као намета и пореза), чистих енергија и смањењу ширења гасова који доводе до разарања озонског омотача и климатских промјена, мада се показало да је увођење *изолације* и „*закључавања*“ (*lockdown*) повећало емисију штетних гасова, посебно угљеника. Иза екоцентричне семантичке приче о смањењу емитовања угљеника, скривао се *социјални инжењеринг*, а он и јесте дио пројекта и експеримента увођења - ***новог климатског поретка***.

Као примјер и разлог контроле друштва навешћемо управо *климатске промјене*.¹⁰

У том смислу је *Агенда 21* Уједињених нација план успостављања апсолутне контроле над водом, земљом, биљкама, минералима, инфраструктуром, средствима за производњу, едукацијом, енергијом, информацијама, па и људским бићима.

¹⁰ Иако упорно говоре о човјеку као антрополошком кривцу климатских поремећаја и његовом негативном утицају на климу и животну средину, ултраглобалистички милијардери у Давос долазе приватним авионима, за које се добро зна да спадају у највеће загађиваће природне средине.

Тако *Агенда 21* у ствари представља тоталитарни план корпорацијског отимања ресурса од стране корпоративне свјетске владе. Ријеч је о успостављању апсолутне тоталитарне контроле над ресурсима, појединцима и над друштвом преко наметања концепта „одрживог развоја“. Да би поступак био успјешан, неопходно је неутралисати опозицију зашто служи идеолошки концепт комунитаризма. Основна идеја *комунитаризма* је да индивидуална и социјална права не представљају аксиом и константу, већ да се они морају избалансирати са правима заједнице. Управо, за *Агенду 21* је то *глобална заједница са свјетском владом* која одређује и контролише ниво личних права. Како *Агенда 21* инсистира на промјени старог начина размишљања, истовремено она инсистира и на његовој стандардизованој промјени и изградњи новог облика размишљања и нове свијести, што је могуће помоћу – **образовања**.¹¹

У овом концепту је успјешно оно образовање које остварује социјалну контролу, тј. манипулативни поступак програмирања, заглупљивања и деперсонализовања, оно образовање које је глобално стандардизовано и које ће моделовати и програмирати људски ум и понашање.

Иако је дискурс о климатским промјенама глобалног загријавања контроверзан, ипак

¹¹ R. Kori, (2014). *Agenda 21 je plan UN za porobljavanje čovečanstva od strane globalnog korporativnog sistema*. <http://www.intermagazin.rs/roza-kori-agenda-21-je-plan-un-za-porobljavanje-covecanstva-od-strane-globalnog-korporativnog-sistema/>

глобални центри моћи настоје да га едукативно искористе за извођење радикалних економских, политичких и геополитичких промјена. У том погледу им се агенда *Великог ресета* показала као сасвим прихватљив план којим желе да реализују своје интересе.

Наметањем наратива „зелене агенде“ о климатским промјенама у суштини се заговара „рат“ против фосилних горива, односно намеће се - **деиндустријализација**. А, она подразумијева прелазак са кориштења енергије фосилних горива (85% свјетске енергије данас долази из фосилних горива) који, како се истиче, доводе до климатских поремећаја глобалног загријавања, на „обновљиву“, „зелену енергију“, соларних и вјетро паркова, струју сунца и вјетра. У агенди се говори о преласку са фосилних горива на **обновљиве изворе енергије**.

Имплементирање агенде *Великог ресета* би довело до угрожености и нестајања неких индустријских грана производње као што је сточарство, а посебно оног његовог дијела који се односи на говедарство. Јер, како глобалисти истичу, краве прозиводе метан који доприноси климатским поремећајима. Зато предлажу радикалну промјену „таблице исхране“ и прелазак на вегетаријанство које је „здравије“ и које ће, наводно, довести до пада цијене хране јер је храна биљног поријекла јефтинија. Тако ће нестајати индустрија меса, а развијаће се нове индустрије инсеката и „црва“ као замјена за индустрију меса.¹²

¹² Вјештачко стварање дефицита и несташице хране који ће довести до њеног великог поскупљења и немогућности да је прибаве сиромашнији, стварају управо они који постају

Али, многи стручњаци сматрају да ће „зелена енергија“, која ће бити скупља, управо довести до деиндустријализације, до поскупљења цијене енергије и хране и великих проблема са којима ће се суочити прерађивачка и текстилна индустрија „земаља у развоју“.¹³ Све ће то, затим, довести до пада производње, пада животног стандарда, краћег живота, биједи, сиромаштва, умирања и, што је и циљ - смањења становништва према морбидном наративу о „златној милијарди“.

Агенда *Великог ресета* инсистира на **декарбонизацији** чији је циљ смањење емисије угљен диоксида на нулу до 2050. године (*Great Zero Carbon*). У том смислу се уводи „**карбонски отисак**“ као стандард праћења емисије угљен диоксида. Они који буду емитовали угљен диоксид плаћаће **карбонску таксу**, односно порез на његову емисију.

Наводно, карбонском таксом треба да се скупи 1000 милијарди долара пореза, што, управо, представља нови начин да се још више опљачкају сиромашне државе. И, не само то, него и да се оне апсолутно контролишу и претворе у зависне и не суверене поданичке државе. А, за такво нешто би послужила и глобална наддржавна „**климатска полиција**“ која би

највећим земљопосједницима, а који инсистирају на уништавању кокошки, пилића, свиња због „птичијег грипа“, „афричке куге“, и слично.

¹³ Претпоставка је да неће бити угрожени произвођачи нафте (?!), електричне енергије, информационе и телекомуникационе компаније, банке, берзе, али да ће посебно бити угрожени туризам и ваздушни саобраћај...

довела до још потпуније десуверенизације држава.

Они који неће моћи платити порез на емисију угљен диоксида, или неће моћи да купе дозволу за емитовање, неће моћи да сагоријевају нафту, плин или угаљ. Осим тога, план моћника се односи и на то да се временом порези постепено повећавају, а да дозвола буде све мање како би се цијена емисије подизала. Они који не буду могли да плате неће моћи да сагоријевају фосилна горива угља, нафте, плина, а ако их неће моћи сагоријевати, неће имати неопходну енергију за потребе привреде и становништва. У том смислу ће енергију морати увозити од оних који је имају из обновљивих извора, а она ће бити веома скупа и, наравно, све скупља.¹⁴

Увођење карбонске таксе представља нови експлоататорски начин којим богате неолибералне државе намећу „стандарде“ које би морале прихватити сиромашне државе. На тај начин се оне и њихови народи још више пљачкају. То није ништа друго него још једна економска и социјална дискриминација, и *нови облик* и *нови начин* пљачке сиромашних држава и тзв. „држава у развоју“ од стране веома агресивног, изразито (нео)експлоататорског, (нео)колонијалног и (нео)империјалног, фашистоидног предаторског Запада. Агенда о *климатским промјенама* је – *агенда пљачке*.

Проглашавајући „*degrowth*“, тј. умањење и контролу раста, „зелена агенда“ и „зелена економија“ се показују не само као стварне

¹⁴ B. Ristivojević, (2019). *Novi svetski klimatski poredak*, <https://standard.rs/2019/11/15/novi-svetski-klimatski-poredak/>

агенде „еко-деиндустријализације“ и уништења битних дијелова индустрије, него и агенде уништавања средњих и сиромашних слојева, као и сиромашних народа. Зелена агенда је агенда „зеленог“ колонијализма.

Рад и технологија

Идејни и идеолошки пројектанти тзв. *Великог ресета* настоје да пројектују не само економске и политичке односе, него и човјеков свакодневни лични, културни и духовни живот. У том смислу говоре о *четвртој индустријској револуцији*.

Прва индустријска револуција је започела у XVIII вијеку машинском замјеном ручних алата, а увођење парне машине у процес производње довела је до повећања производње роба за тржиште и њене потрошње, повећања становништва и развоја транспорта. Друга индустријска револуција започела је негдје од 1870-1914. године, а веже се за проналазак електричне енергије, широку употребу нафте, масовну производњу, прве радничке покрете и велике промјене у друштву. Трећа индустријска револуција започиње средином XX вијека, са преласком аналогне и електронске технологије на дигиталну (рачунара, мобилне телефоније, *Интернета*). Четврта индустријска револуција ће се темељити на вјештачкој интелигенцији, аутономним системима, *Интернету*, роботизици, фамозним 3D штампачима, биотехнологији,

нанотехнологији, квантном рачунарству, складиштењу енергије, сталним иновацијама...

За четврту индустријску револуцију се истиче да ће не само промијенити то што *радимо*, већ ће промијенити и нас саме, промијениће наше *идентитете* који се односе на нашу личност, обрасце мишљења и понашања, обрасце рада и потрошње. Дакле, она ће промијенити *нас* и трансформисати *друштва*.

Свијет који познајемо неће бити исти, велике корпорације ће преузети и већу улогу у креирању наших живота и друштва, а капитализам ће задобити сасвим другачији облик. Државе ће бити десуверенизоване, разаране и уништаване, јер ће моћне мегакорпорације, транснационалне корпорације, у заједништву са дигитализацијом и „невладиним организацијама“ - владати.

Интенција је да у дигитализованом друштву државе не постоје, да се националне владе замијене корпорацијама које ће апсолутно доминирати људима, и које ће бити ексклузивни господари рада, реда и живота, Свијета и Природе. А, то није могуће уколико се људи на планети Земљи не „сабију“ у дигитални електронски концентрациони логор у којем ће се контролисати њихово кретање, мишљење и понашање, као и свака њихова активност. Све ће то утицати на промјене идентитета, енормно повећање неједнакости између богатих и сиромашних (средње класе неће ни бити), те ће утицати и на оштру диференцијацију између оних који имају моћ и оних који је неће имати.

Агенда *Великог ресета* доводи до великих промјена на подручју *рада*.

Многобројне професије, занимања и дјелатности би нестале и многе би обављали високософистицирани работи. Људи би радили код куће користећи напредне технологије. Готово да не би ни излазили из својих „стамбених простора“ јер би им дронави достављали храну, пиће, лијекове и све оно што им се нуди и „даје“ за задовољавање „потреба“ њиховог потпуно програмираног живота.

Док ће комуникација између блиских и родбинских веза и донекле постојати, са другим особама ће „комуникација“ бити виртуелно детерминирана. Због рестриктивне „бриге за еколошку средину“ људи ће редуковати своја кретања, путовања и изласке.

Наравно, све ће то имати за посљедицу и огромне миграције, прије свега из неразвијених у развијена подручја. Наметањем концепта „четврте индустријске револуције“, развијена друштва ће, сматрају пројектанти *Великог ресета*, изграђивати еколошки одрживу привреду, док ће неразвијеним друштвима бити наметнути такви економски и еколошки стандарди и плаћање такси и пореза због емисије угљен диоксида и еколошког загађења, који ће зато довести у питање њихову производњу и економски напредак.

И, као што смо већ напоменули, они који неће моћи да плаћају високе порезе због емисије угљен диоксида и неће моћи да купе дозволе за његово емитовање, неће им бити допуштено да сагоријевају угаљ, нафту или плин, и тако неће моћи свом становништву обезбиједити неопходне енергенте потребне за обезбјеђење економије, начина живота и животног стандарда. Мораће

енергију куповати од богатих који ће им уцјењивачки наметати разне неоексплоататорске стандарде и порезе, и тако ће додатно сиромашити.

Због постојања јефтиних ресурса и јефтине радне снаге, богате државе већ премјештају прљаве технологије на просторе сиромашних држава и „држава у развоју“ не поштујући еколошке стандарде заштите природе, биљака, животиња и људи. На тај начин контаминирају природну околину (воду, ваздух, ријеке, тло, храну) угрожавајући здравље екосистема и становништва.

Осим тих проблема, *Велики ресет* ће им наметнути још један велики проблем. Наиме, због емисије угљен диоксида, сиромашне државе ће морати плаћати додатни порез. Оне ће код богатих и развијених држава куповати скупе, **„чисте технологије“**, и на тај начин ће улазити у додатно дужничко расптво.

Увођењем дигиталних економских система, развијених информационих технологија и „вјештачке интелигенције“ у производне процесе, развијене земље ће убрзавати економски раст и развој, док ће сиромашне земље заостајати и још више сиромашити у свом развоју. Биће проглашавене загађивачима природне средине и зато принуђене да плаћају високе таксе, односно порезе технолошки развијеним и богатим државама. Монополистички положај развијених капиталистичких држава створиће нове облике ***еколошког колонијализма*** и ***социјалног апартхејда***.

Исхрана и становање

Неки народи воле ћуретину и не могу замислити национални државни празник без те врсте печеног меса, неки, опет, једу псеће месо а не воле кравље млијеко. Неки воле кравље млијеко, али не једу псеће месо, неки не воле ни кравље месо ни кравље млијеко. Опет, неки племенски народи воле да једу мраве, али не и дивљач; неки, опет, за своје секуларне или конфесионалне празнике на менију воле прасетину, док некима религија искључиво забрањује кориштење свињетине, итд. Исхрана људи у доброј мјери зависи од традиције, културе, религије, екологије, као и других фактора, па се поставља питање: како народе са својим традиционалним „таблицама исхране“ натјерати да напусте своје културне, алиментарне и гурманске навике и да почну користити алтернативни мени који предлаже агенда *Великог ресета*? Вјероватно на исти, сличан, или још гори начин од онога како је то урађено на примјеру кориштења недемократских и фашистoidних мјера за вријеме пандемије корона вируса КОВИД-19.

Пошто су хистерично сасвим опсједнути неомалтузијанским начинима смањивања броја становништва на „златну милијарду“, челници Давоса предлажу и промјену „таблице исхране“. И, уколико своје идеје преко глобалних институција моћи претворе у доминантне идеје, јешћемо црве брашнаре, а вјероватно и оне друге црве, ларве, гмизавце, којекакве бубе, скакавце, свилене бубе, цврчке који нас више неће

подсјећати на врућине, и све друго за што нам буду говорили да је „дијетално“ и „здрово“, па и месне протеинске супституте из лабораторија и штампача 3D. Неомалтузијанци ће нас убјеђивати да је за њихов узгој потребно знатно много мање земље, воде и енергије, него у класичној пољопривредној производњи хране, па је и мањи „угљични отисак“ јер ова „зелена производња“ наводно мање производи метана за 80% од крава, а чак и до дванаест пута мање амонијака од свиња (?!).

У времену када човјечанство никада није више производило хране, *Green Deal* и *Great Reset* ће, на потпуно вјештачки начин, стварати дефицит, уништавање и нестанак хране. То ће довести до истребљивања многих врста животиња и њихово искључивање из човјековог ланца исхране: кокошака и свиња, због изговора птичијег грипа и свињске куге, говедине, због тога што краве оптужују за „лудило“ и стварање метана. Месо ће се производити на вјештачки начин, у лабораторијама, што ће довести не само до промјена у начину исхране, промјена у производњи хране, начинима исхране и до промјена у економији.

Алиментарне промјене довешће до тога да ћемо јести све оно што нам болесни, морбидни старци из Давоса препоручују (од којих неки себе називају „филантропима“, а ту мизантропску манипулацију шире и многи апсолутно контролисани, манипулативни и корумпирани медији), они који, као глобални владари и гробари, претендују да буду апсолутни носиоци глобалне моћи. Управо, *они* би хтјели одлучивати шта бисмо *ми* јели и пили, како би се облачили,

како би се и с чим лијечили, гдје бисмо и како становали, како бисмо се морали понашати, како бисмо и од чега оболијевали и умирали, и колико би нас уопште требало бити на Планети. Истичу да је тај број једна милијарда (а данас нас има око осам милијарди) и они је, у свом сасвим неомалтузијанском стилу, називају „златном милијардом“.

Према агенди *Великог ресета* тзв. *четврта индустријска револуција* ће утицати не само на наш друштвени, него и на наш индивидуални живот. У настојању да „колективизира“ индивидуални живот, идејна концепција Клауса Шваба и *Свјетског економског форума* подсјећа не само на ране комунистичке идеје социјал-утопизма које су одређивале цјелокупни живот него, и на извјестан начин, концентрационе логоре.¹⁵

Вјештачка интелигенција ће створити „паметне градове“ који ће, наводно, располагати већом уштедом енергије, бољим протоком

¹⁵ Колико би и како био „сретан“ живот у таквом савременом облику феудализма, потпуно пројектованом конформистичком друштву а, заправо, модерном конц-логору, иронично на примјеру Утопије пише Де Крешенцо: „Луксузни предмети, као накит, бисери, злато и сребро, нису имали вредност. Ноћне посуде су биле златне да би се деца од малена научила да презиру плементите метале... Избор живота у Утопији је, у главном такав да се једнакост сматра за добро важније од среће. Једнаки су градови, једнака одела, једнаки приходи, једнака радна сатница и једнака чак и занимања. Мора да је живот у Утопији био смртно досадан“ [(L. De Krešenco, (2004). *Istorija moderne filozofije: od Nikole Kuzanskog do Galilea Galileja*, Novi Sad: Svetovi, str. 70, 71)]. Наравно, у оваквој Утопији би живот био досадан, али у Дистопији који пројектују заговорници *Великог ресета*, живот би био смртно опасан.

саобраћаја, као и бројним упозорењима намијењених „савјетовању грађана“.

Идејни пројектанти говоре о будућем животу у „идиличном друштву“ којег са изразитим одушевљењем заговарају. Сматрајући себе великим филантропима, они заправо мизантропски истичу да би сви на овом свијету морали да живе управо у таквом друштву којег само *они* пројектују. Па, какав би то био живот у том њиховом наводно утопијском „идиличном свијету“ а, заправо, дистопијском свијету тзв. *Великог ресета*?

Ријеч је о својеврсном друштву у коме људи живе у потпуно затвореним *квартовским просторима*, у посебним стамбеним зградама са заједничким кухињама, заједничким купатилима и готово без приватности. Све некретнине би биле изнајмљиване или позајмљене, јер људи неће имати ништа своје. „*Нећете посједовати ништа, а бићете сретни*“ (*You'll Own Nothing and Be Happy*) – сматра Клаус Шваб. Све ће се рентирати и за те услуге - плаћати. Неће бити приватне, личне својине (стана, куће, фрижидера, машина за прање посуђа и веша, клима уређаја, аута, бицикла па, чак ни прибора за јело и чарапа), јер све ће се то, у „инклузивном капитализму“ рентирати и изнајмљивати.

На тај начин, глобалистички инклузивисти свој тзв. „инклузивни“, односно „укључујући капитализам“ представљају као некакав „хумани“ друштвено-економски систем чији је циљ остварење интереса становништва планете а не капитала и капиталиста. А, то значи да и ови „инклузивни капиталисти“ неби имали имовину, нити приватну нити личну (???) Све би се

наводно користило заједнички, ништа људи неби имали као лично и осјећали би се „сретним“. А, да су се људи осјећали „сретним“, показало нам је изузетно катастрофално и апсолутно нехумано искуство са пандемијом. Слично би се дешавало и у овом случају у оквиру којег би држава или моћна транснационална институција власти доносила директиве које би биле обавезне, а којима би људи били масовно лишени имовине. И, све то у име закона и извршења највише воље. Таква политика би могла постати преовлађујућа у већини земаља у развоју, па и развијеним земаљама. Људи не само да ће бити убијеђени да је одустајање од власништва над стварима, модерно и прогресивно, већ ће једноставно бити принуђени на то. У суштини, на тај начин би се показало право лице „инклузивног капитализма“: подјела друштва на два слоја – власнике капитала и обесправљене обичне људе.¹⁶

Прелазак са енергије фосилних горива на „зелену енергију“ довешће до енормног поскуплења хране и енергије, тако да ће предмети, који су нам били лични, постати луксуз и зато ће постати недоступни. Нећемо их индивидуално имати, него ћемо их лично користити као „колективно добро“.

Као што се види, није ријеч о стварној колективизацији живота, већ о принудној

¹⁶ Фурсов, (2024). Елита ће ускоро почети масовно да одузима имовину људима. <https://srbin.info/svet/fursov-elita-ce-uskoro-poceti-masovno-da-oduzima-imovinu-ljudima/?lang=lat>; Fursov – Ko su neprijatelji čovečanstva: Planovi gospodara istorije. <https://objektivno.net/iza-ogledala/fursov-ko-su-neprijatelji-covecanstva-planovi-gospodara-istorije/>

друштвеној и индивидуалној атомизацији особа одвојених једних од других, лишених индивидуалне и социјалне комуникације, а које „комуницирају“ у комбинованом пројектованом и наметнутом виртуелном свијету.

Догађаји у вези пандемије корона вируса, а који се односе на контролу и затварање људи у њихове кућне просторе и локалне средине, несумњиво подсјећају на нека ранија историјска искуства а, можда, буду и пројекат и стварност будућности без аутентичног и аутономног људског достојанства, демократије, права и слобода?

Од како су напустили своје спиље, људи су започели номадски живот на отвореном простору, а затим су почели градити насеља, најприје села, а затим и градове, и себе затварати у њих. Да ли је то био почетак њиховог живљења у својеврсним конц-логорима?

Села су настајала на нижем, а град на вишем степену развоја људског друштва. Села су била више аутархичне заједнице него градови, мада су и градови грађени као више или мање опасани простори и затворене средине.

Први градови су настајали тако што су се насеља утврђивала зидом или насипом, били су грађени и ограђени простори за одбрану, зидом или оградом. Први грчки градови су претежно били мали, тако да је у њима готово свако свакога познавао. Били су одвојени морем или планинама, и тако се развијали као мали аутархични градови-државе. У њима су људи живјели у непресталном параноичном страху од освајача. И византијски градови су око себе градили тврђаве које су град штитиле од вањских

опаности и непријатеља. Феудални градови су, поред храма, трга и улице, имали зид и врата који су имали одбрамбену улогу од вањских непријатеља, али и симболичко значење у смислу да се живот у оквиру зидина града разликује од оног изван њега. Утврђивани су високим зидинама са кулама-осматрачницама и подизани на узвишењима како би се лакше одбранили од напада. Око града је копан широки канал у коме се налазила дубока вода. Опасани ограничени простор града није омогућавао да се град шири, тако да су куће биле збијене.

Док су градови античког и феудалног доба представљали затворене просторе „затворене“ психе људи, нововјековни градови су - захваљујући развоју машинског индустријског начина производње роба и тржишта на којима би се те робе пласирале, те брзог раста урбанизације и миграција сеоског становништва према градовима у којима су очекивали запослење и бољи начин живота – били отворени. А, онда су се појавиле идеологије које су предлагале нешто друго – *затварање људи*.

Идеје и идеологије су се веома често користиле као значајно средство пројекције, манипулисања па и убијања. Идеологије су пружале оправдање за злочине и истрајност неопходну злочинцима. Управо као социјална теорија, идеологија помаже злочинцу да своје чинове обијели у својим очима и ушима других, да би слушао не покуде и проклетство већ похвале и пошту. Тако су се инквизитори ослањали на Хришћанство, освајачи на величање Домовине, колонизатори на Цивилизацију, фашисти на Нацију, нацисти на Расу, јакобинци

на Једнакост, Братство и срећу будућих поколења. Захваљујући управо Идеологији, пало је XX вијеку у дио да доживи злочине милионских размјера, злочине које је немогуће оповрћи, заобићи и прећутати. „Како бисмо онда могли бити безочни да управо понављамо да злочинаца не може бити? А ко је онда смакао оне грдне милионе? Без злочинаца не би било ни Архипелага“. Захваљујући идеологији изграђен је конц-логор под називом „Архипелаг Гулаг“, односно систем концентрационих логора у Совјетском Савезу, у којем је присилно затворено и убијено више милиона људи.¹⁷

Слично се дешавало и у нацистичкој Њемачкој, фашистичким и социјалистичким тоталитарним државама које су, поред система логора, изграђивале и своју заједницу као неку врсту затвореног параноичног и шизофреног друштва, односно конц-логора. Различите идеје су претваране у различите идеологије које су за посљедицу имале затварање и убијање милиона људи широм свијета. Да ли се тако нешто догађа и пред нашим очима, и јесмо ли ми свјedoци новог сценарија остварења старих идеја затварања људи у неке нове конц-логоре?

¹⁷ ГУЛАГ (*Главное управление лагерей складов* или *Главное управление исправительно-трудовых лагерей и колоний*) је у СССР-у представљао систем од 53 логора и 423 радне колоније. Постојао је од 25. марта 1930. године па све до 13. јануара 1960. године. Солжењицин наводи истраживање професора статистике Курганова који је израчунао да је у ГУЛАГ-у убијено, обољело, умрло и расељено 66,6 милиона људи. „Били они наши или туђи, како да човек не занем“ – каже Солжењицин. А. Solženjicin, (1988). *Arhipelag Gulag 1918-1956*, t. I, Beograd: Rad, str. 137-138.

Многи озбиљни теоретичари указују на начине сатјеривања људи у модерне конц-логоре. Тако неки помињу и пројекат УН познат под називом *Агенда 21*.

У том смислу се истиче да *Агенда 21* не само што поклања пажњу диригованом, пројектованом и манипулисаном колективном животу, него посвећује велику пажњу и индивидуално *програмираном животу*. Пројекат деперсонализације не би био потпун када се не би одредили квантитет и квалитет потрошње хране, воде и земљишта, односно колико ће ко моћи користити ресурса. Људи ће тачно знати колико ће моћи (и смјети) јести и пити, и какав ће им моћи бити приступ ресурсима, природи, храни и води. Од биотехнологије ће зависити производња хране и пића, што и јесте наставак еугеничких планова, тако да се озбиљно може говорити о вези између Хитлерове биометрике и *Агенде 21*.

Према оваквим пројектима људи ће живјети потпуно стандардизовано и апсолутно програмирано у неком облику савременог и сасвим новог концентрационог логора. Јер, забранити им да слободно користе природу и природне ресурсе, ограничити им кретање и забранити им изражавање политичког неслагања, заправо значило би живјети у једном заиста тоталитарном свијету пуном стварних и виртуелних ограда неког новог конц-логора. Ево, за илустрацију једног описа таквих ограда: „Неке од ових ограда није лако примијетити, али оне свеједно постоје. Виртуална се ограда уздиже око школа у Замбији кад се, на савјет Свјетске банке, уведе `такса за кориснике` која ставља наставу изван досега милиона људи. Ограда се уздиже

око породичне фарме у Канади када политика владе претвори пољопривредну производњу на мало у луксуз којег себи, у окружењу фабричких фарми и драстичног пада цијена робе, нико не може приуштити. Постоји стварна, макар и невидљива ограда која се уздиже око чисте воде... када због приватизације цијене лете небу под облаке, а становништво је присиљено окренути се загађеним изворима. А постоји и ограда која се уздиже око саме идеје демократије када се каже да ће... се добити зајам Међународног монетарног фонда само ако (држава) додатно смањи трошкове, приватизује још ресурса и укине подршку локалним гранама привреде, све то усред економске кризе коју је управо таква политика продубила. Ове су ограде, наравно, старе попут колонијализма“. А, такви су и лихварски поступци које су моћне међународне организације и корпорације поставиле као својеврсне решетке око слободних народа. Такође, на удару су и „неке крајње неопходне ограде: у навали за приватизацијом, срушене су готово све границе које су некоћ постојале између многих јавних и приватних простора, задржавајући, на примјер, рекламе изван школа, профитерске интересе изван здравства, или спречавајући новинске подружнице да дјелују тек као промотивно средство за друге посједо својих власника. У сваки је заштићени јавни простор извршена провала, само да би га након тога тржиште поновно оградило. Још једна граница од општег интереса којој пријети озбиљна опасност јест она која раздваја генетски модификоване усјеве од усјева који још увијек нису преправљени. Гигантски су произвођачи сјемена

толико лоше осигурали сусједна поља од долијетања својега модификованог сјемења, његовог укоријењавања и унакрсног опрашивања, да у многим дијеловима свијета конзумирање хране која није генетски модификована више чак није нити могуће – цијела је залиха хране контаминирана. Чини се да оградe које штите опште интересе све брже нестају, док се оне које ограничавају наше слободе упорно множе¹⁸.

И, актуелни хистерични дискурс о климатским промјенама глобалног загријавања проузрокованим дјеловањем човјека, за многе представља велику лаж и обману. Сматрају да је глобално загријавање један од митова *Новог свјетског поретка*, а да је дискурс о климатским промјенама дио монструозног плана који има за циљ поробљавање човјечанства и његово „сагјеривање“ у градове и - „истребљење“. Кроз процес преузимања ресурса и контроле свих аспеката људског живота, прописаног *Агендом 21* Ујединих нација, владари *Новог свјетског поретка* треба да обезбиједу тоталитарну владавину и укину људска права, слободе и демократију.

Да се нека друштва већ претварају у савремене коц-логоре, навешћемо још једно гледиште које истиче да се у САД-у већ шестогодишњаци претварају у жртве снажне пропагандне машинерије, односно свеопште тоталне манипулације и, у најновије вријеме, према „диктату одрживог развоја“ фамозне *Агенде 21*. У том смислу се развијају планови

¹⁸ N. Klein, (2003). *Ograde i prozori: dopisi s linija fronte spora o globalizaciji*, Zagreb: V. B. Z, str. 10-11.

кориштења земљишта, планови управљања ванредним ситуацијама, планови за provoђење закона, прописи хране, ограничења енергије, законодавне и правне одлуке – све нас то усмјерава и форматује да беспоговорно прихватимо Агенду за XXI вијек као акциони план за егзистенцију у оквиру јединствене свјетске фашистичке државе. Одрживи развој се не тиче рециклирања, већ се тиче промјене размишљања и контроле праваца којим ће се људска врста кретати у будућности. То је урађено и уређено помоћу неолибералног глобализма, који у основи представља стандардизацију свих система. Да би контролисали свијет у ери електронике, неопходно је све стандардизовати, након чега можете једноставно *све* да манипулишете. Због тога имате рационализацију свуда у свијету, умјесто националних граница. У том погледу регионализација представља основ реконфигурације свијета и идеалан метод за коначно уништење националних држава. У новом *глобалистану*, као *новом свјетском поретку*, ефикасно се успоставља контрола и доминација над особама и друштвом у цјелини. А, да би концепт био остварив, неопходна је интелектуална и „културна хегемонија“, односно подршка великог „оркестра“ - владе, образовних и културних институција, медија, невладиних организација, итд. И то још није све. Јер, да би овај пројекат потпуно био остварив и да би успио, кључна су два елемента концепта, а то су: *паметни раст* и *простор дивљине*. Елеменат концепта *паметног раста* се односи на остварење идеје измјештања становништва из руралних, приградских подручја и малих градова

у пренасељене урбане цјелине које ће се, архитектонско-грађевински гледано, изграђивати тако да ће зграде морати бити више а уже. Градови ће расти у висину, а смањиваће се по својој ширини, чиме ће остати више *простора дивљини* (шумама, ливадама, предграђима и селима). С обзиром да се сматра да људи имају деструктивни однос према природи, флори и фауни, њима ће приступ овим просторима бити ограничен јер ће живјети у својеврсном гету успјешно хипернадзираних градова у којима ће њихов начин живота и њихово понашање бити апсолутно контролисани. Али, како ће градови бити потпуно пренасељени, у њима ће живјети *неуротичне* и *фрустриране особе* које ће свој живот проводити или у *насиљу* (па и затвору), или у сасвим потпуној анестетизованој и седавитизованој *пасивности* и *повлачењу* у себе.

Све то показује да *Агенда 21* настоји да пропагира и прокламује један нехумани програмирани живот потрошње ресурса у којем би биотехнологија остваривала производњу воде и хране. За неке озбиљне теоретичаре то није ништа друго него наставак еугеничких планова повезивања Хитлерове биометрике и *Агенде 21*. Јер, пројектовање и стандардизовање живота, забрањивање слободног кориштења природе, контролисање, ограничавање и забрањивање кретања људи, као и забрањивање критичког мишљења, политичког неистомишљеништва и неслагања, те угрожавање људских права и слобода, показује да се ради о једном опасном настојању изградње затвореног друштва, односно

својеврсног феудализованог концентрационог логора потпуно тоталитарног друштва.¹⁹

У том смислу би корпорације и финансијске институције располагале огромном моћи контролишући политику поробљавања људи. Свједоци смо да велика концентрација богатства доводи до велике концентрације моћи, чиме политичке странке постају све зависнијим од великих корпорација. И, што је најгоре, та се политичка моћ брзо претвара у легислативизацију која повећава енормну концентрацију богатства. Својевремено је економиста Адам Смит писао како су у Енглеској „главне архитекте политике“ они који доминирају у друштву и проводе контролу над политиком, а то су „трговци и фабриканти“. Ништа ново, јер данас то чине нови „трговци и фабриканти“, моћне корпоративне финансијске институције и мултинационалне корпорације које проводе агресивну политику која свима штети а њиховим интересима одговара.

Социолози и криминолози посебно указују на веома широко распрострањен корпорацијски криминал, корпорацијска криминална дјела и криминалне радње које снажно утичу на животе људи на локалном и глобалном подручју, а који доводе у питање њихова права, слободе, здравље и животе и, истовремено, их затварају у неке нове конц-логоре.

¹⁹ R. Kori, (2014). *Agenda 21 je plan UN za porobljavanje čovečanstva od strane globalnog korporativnog sistema*. <http://www.intermagazin.rs/roza-kori-agenda-21-je-plan-un-za-porobljavanje-covecanstva-od-strane-globalnog-korporativnog-sistema/>

Данас се показује да велики и изузетно значајни локални и глобални проблеми нису везани само за вирусе (који су постојали и правили проблеме људској врсти и раније, као што ће то чинити и касније), него су везани и за ригидне друштвене праксе које користе одређене прилике да би остварили своје нерационалне, нехумане и ирационалне поступке. Готово све што се дешавало у вези са короном вирусом КОВИД-19, показало се не само као посљедица недостатка рационалних друштвених пракси и сигурног и неопходног стручног знања, него и као посљедица постојања синдрома кратоманске параноје, нестручности, несамосталности и несигурности, и још увијек је снажно присутан у тим друштвеним праксама. Хоће ли ти кратомански владари људских тијела и душа те исте људе затворити у једну, двије, три или можда више тоталитарних држава орвелијанског, замјатиновског, хакслијевског или неког другог типа строго контролисаног начина живота и мишљења, одузимајући им права и слободе, остаје да се види. И, да ли ће се морати борити за своје достојанство и живот, или нестати, такође остаје да се види. Коначно, хоће ли превладати пракса хуманизма или потпуно нехумана пракса трансхуманизма као облика фашизма?

Трансхуманизам

У историји људског друштва су се појављивале многе напредне, прогресивне идеје али и, с друге стране посматрано, појављивале су

се и оне назадне и ретроградне идеје и идеологије. Једна од њих се односи на *трансхуманизам* као компоненту агенде тзв. *Великог ресета*.

Трансхуманизам је идеја, идеологија, оријентација, али све више и покрет који заговара повезаност и употребу науке, технике и технологије с циљем „побољшања“ људских физичких, рационалних и менталних способности и вјештина. Сматра се да ће се тим спајањем људских бића са технологијом заправо људско биће измијенити и „побољшати“. На тај начин би се створио „нови човјек“, „трансчовјек“, „постчовјек“.

За формирање неке надмоћне расе људи неопходне су и одређене претпоставке. Једна од њих се односи на потпуно дешифровање људског генома. Да ли је то могуће? Ако генетичари и успију у томе, „можда неће испјети до у танчине прочитати ту шифру сваке људске јединке“. А, уколико се то покаже тачним, „напори за генетско побољшавање људских бића вјероватно неће бити нарочито учинковити ни раширени“.²⁰

Такву недоумицу истиче Ван Дорен, али и неки други мислиоци. Међутим, шта ако еугеника буде могла (или већ и може) да дешифрује људски геном и да „прочита“ шифре?

Идеја о стварању неког „новог човјека“, „*Urbemensch*“ и „натчовјека“, баштини своје поријекло из филозофије прошлости – од оног познатог Аристотеловог „*zoon-politikon*“, просвјетитељског човјека снажног „*рација*“,

²⁰ Ch. Van Doren, (2005). *Povijest znanja: prošlost, sadašnjost i budućnost*, Zagreb: Mozaik knjiga, str. 391.

„социјалистичког човјека“, те Ничеовог „натчовјека“, нацистичког „аријевца“ па, ево сада, и „трансхуманог киборга“. Све ове идеје се заснивају на настојању да се створи „нови човјек“, али тако што би се, како би Ниче рекао, „превредновале вриједности“. Само тако се може створити „нови човјек“, односно „натчовјек“, односно некаква „нова посебна раса људи“.

Трансхуманизам је, као што и сам Клаус Шваб истиче, битан дио четврте индустријске револуције *Великог ресета*. “Ако су прве три индустријске револуције оно што радимо са свијетом, што човјек ради са свијетом, што ви радите са свијетом свијету, онда је Четврта индустријска револуција оно што вама раде... Ако нешто прихватиш и постанеш генетски модификован, онда се твој идентитет мијења... Четврта индустријска револуција је промјена у људском геному, то је стварање другог типа човјека“ – каже Клаус Шваб. Сматра да ће четврта индустријска револуција нужно довести до повезивања човјекових физичких и интелектуалних, рационалних димензија са дигиталним инструментаријем, што ће бити основа трансхуманизма и стварања „новог човјека“. Спој вјештачке интелигенције и биотехнике ће представљати **„нову нормалност“** на којој ће се заснивати и развијати капитализам.

Наравно, капитализам је утемељен на суспензији псеудолибералних догми: „демократије“, „слободног тржишта“, „слободне конкуренције“, „људских права и слобода“, „слободног друштва“, „слободе информација“, догми које је етаблирао као својеврсне мантре

преко којих је заправо дуго дестабилизовао државе и еродирао њихове суверенитете.

То је капитализам који ће се темељити на стварним великим и екстремним економским и социјалним неједнакостима и који ће строго контролисати особе (као што се сад већ у неким државама праве спискове контроле оних који се супростављају претпостављеним догмама као „истинама“ и зато буду проглашавани „патолошким“ јер се супростављају реализацији ове заиста сумануте идеје трансхуманизма). Заговарајући „нову нормалност“ апологете *Великог ресета* заправо нову патологију и њен начин живота представљају као „нову нормалност“.

Колико год је проблема, рецимо еколошких, створила антропоцентрична филозофија према којој је човјек, оваквог каквог познајемо, припадник врсте *Homo sapiens*, средиште и центар свијета, дотле је у агенди *Великог ресета* овакав човјек небитан и припада анахроној прошлости. Ова антиантропоцентрична и по својој суштини антихумана концепција доводи до трансформације човјека и појаве *киборга*, као отјеловљења комбинације човјека и машине.

Сваки тоталитарни начин размишљања, тоталитарна пракса и поредак настоје да створе неког „новог човјека“. Тако је то присутно од антике, па преко Хуманизма и ренесансе, те Просвјетитељства па, преко фашизма, нацизма, социјализма, па све до овог неолибералног капитализма.

Сви они желе не само да радикално измијене друштво, него и да промијене човјека у

складу са априорним шемама и рецептима трансформације. И, наравно, сваки тоталитаризам је завршавао у стварној суспензији демократије, људских права и слобода, у репресији, насиљу и терору над појединцима и друштвеним групама, гушењу критике и бруталном односу према неистомишљеницима. Зато критичари *Великог ресета* као стварне тоталитарне идеје озбиљно упозоравају на **кинизацију свијета**, односно на стварност у којој капитализам може сасвим „идилично“ да функционише без демократије, људских права и слобода.

Научници тврде да ће се човјечанство у будућности подијелити на двије врсте - на **киборге**, као неку врсту „нове људске расе“, и на оне који ће због недостатка могућности да унапређују своје тијело у складу са технолошким напретком, остати **биолошки нетакнути**. Наиме, већ кроз 100 година би технолошки развој могао да омогући људима да без икаквих ограничења модификују своје тијело користећи најновије технологије, чиме би у великој мјери личили на киборге, попут оних имбецилних из научно-фантастичних филмова. Међутим, већина становништва вјероватно неће бити у могућности да тако нешто себи приушти. На тај начин ће ова „антрополошка транзиција“ извршити „удар“ на човјека и људску биолошку врсту, а друштво које буде било створено биће састављено од двије врсте, двије касте или двије класе: *више класе*, која ће стално мијењати органе и живјети 120-140 година у еколошки чистим зонама („енклавама“), укључујући плутајуће градове, хранећи се висококвалитетном природном протеинском храном, и *ниже класе*, која ће живјети 40-60

година, бити заједно са ресурсима под контролом више класе, и која ће бити физички слаба, фундаментално необразована, и која ће живјети у еколошки загађеним фантомским подручјима. Антрополошка транзиција у „врли нови концентрациони логор“ *Новог свјетског поретка* би искључила средњу класу и на историјску позорницу поставила само двије класе: ултра-богате и ултра-сиромашне.²¹

*

*

*

*

Агенда *Великог ресета* нам још једном, и по ко зна који пут до сада, показује сву изразиту мизантропску арогатност односа Запада према *Другима* или, како би то управо рекли на англосаксонском Западу, према *rest of the world* (*остатку свијета*).

Тај арогантни Запад намеће *своје* вриједности као некакве „универзалне вриједности“ и, у њиховом неоколонијалном наметању „остатку свијета“, показује сву своју империјалну тоталитарну ароганцију. У

²¹ Fursov (2023). Tko su neprijatelji čovječanstva: Planovi gospodara povijesti – 2. DIO. <https://croativ.net/fursov-tko-su-neprijatelji-covjecanstva-planovi-gospodara-povijesti-2-dio-56641/>

фабриковању криза које изазива, он настоји да „позападњачи“ свијет *својом* техником и технологијом, *својом* умјетношћу, *својом* филозофијом, *својим* моралом и *својим* вриједностима које представља као некакве стварне и „универзалне вриједности“. Али, трансхуманистичка позадина је сасвим другачија, о чему пише Бела Хамваш: „Техника зато постоји да бисмо се лакше и брже међусобно истребили. Морал зато да бисмо чињеницу истребљења етички оправдали. Уметност зато да све то улешамо, а филозофија зато да поврх свега још докажемо и то да је све то баш тако морало бити“.²²

Као некакав *Deus Absconditus* Запад игра улогу „спасиоца планете“ намећући *своје вриједности* као тобоже универзалне вриједности. Заправо, у том смислу Запад према „осталима“ заузима расистички став, јер себе сматра изузетним, посебним, манипулативно сматрајући да може да ради оно што хоће јер је то „у интересу човјечанства“. У том погледу, као предводник Запада, Сједињене Државе комбинују круту „апсолутистичку непопустљивост“ са „универзалистичком претензијом на свјетско дијелење правде“. Али, показало се да је тај приступ потпуно „неприкладан за плурални свијет који је створила глобализација“.²³

Међутим, стварна позадина бесмислене камуфлиране „зелене приче“ *Великог ресета* о

²² С. Рељић, (2022). *Воља за лаж: нови светски дезинформативни поредак*, Београд: Catena mundi, стр. 172.

²³ J. Gray, (2002). *Iluzije globalnog kapitalizma: lažna zora*, Zagreb: Masmedia, str. 246.

„зеленој економији“, угљен диоксиду и метану, климатским промјенама, карбонизацији и декарбонизацији, односи се на уништавање одређених грана индустрије и осиромашење становништва (посебно радништва и средње класе), као и контролу и пљачку ресурса воде, хране, енергије, који неће бити доступни огромној већини становништва.

Ставом и мотом „нећете посједовати ништа, а бићете сретни“, као и „трошићете мање, али ће живот бити сретнији“, пројектанти *Великог ресета* проглашавају „*degrowth*“ концепт (као „не-раст“, „анти-раст“, умањен, смањен раст „економије нижег квалитета“ - *downscaling economy*) као оптималног идеала уравнотеженог и задовољавајућег економског и друштвеног развоја.

Да би остварио своју намјеру, Запад намеће стандарде успостављања глобалног новог свјетског (климатског, „зеленог“) поретка иза којег стоје његови економски, политички и геополитички интереси. Дакле, ријеч је о још једној манипулацији која скрива експлоататорску, неоимперијалну и неоколонијалну природу Запада који настоји да влада цијелим свијетом. Иза наратива о *глобалном загријавању* стоји жеља за *глобалним управљањем*.

Пандемија корона вируса КОВИД-19 нам је сасвим јасно показала на који начин глобална елита моћи настоји не само да изврши трансформацију *свијета*, него и промјену *човјекове природе*. Уз помоћ сцијентизираних наука Запад је разорио природну околину. Идејом о *трансхуманизму*, спајањем нашег физичког и биолошког тијела и идентитета са вјештачком

интелигенцијом и дигиталношћу, сада хоће да мијења људску природу. Неки би рекли да се мијеша у „Божје ствари“, а ми бисмо напоменули да је ријеч о једној заиста деструктивној некрофилији. Тим прије, што озбиљни научници сматрају да се иза трансхуманизма крију двије замке: прва, да употреба технолошких имплантата представља оружје против грађана и, друга, да људи с разним технолошким додацима могу бити шпијунирани, да могу изгубити приватност или да их се може контролисати, при чему могу изгубити властити идентитет. А, то није ништа друго него *дигитални фашизам* који је у функцији неодговорне и агресивне мизантропске глобалистичке олигархије која за себе каже да је – „филантропска“.

Дигиталним иновацијама Запад жели да промијени не само системе рада и производње, организацију радног и слободног времена и начина живота, начин управљања и владања, него и људске животе, ум, мисао и понашање људи. На тај начин се ствара глобални корпоративни техно-бирократски тоталитарни нови свјетски фашистички поредак.

2.

**ТИХО УБИЈАЊЕ
ЧОВЈЕЧАНСТВА**

У посљедње вријеме се не само у научним круговима, већ све више и у медијима, па и у свакодневном животу, почиње говорити о тзв. „златној милијарди“ броја становника на планети Земљи. Заправо, ријеч је о тврдњи човјекомрзаца, тј. мизантропа (од којих се за неке најбогатије и најпознатије сасвим погрешно и опасно истиче да су „филантропи“) о томе да на Земљи живи претјеран број становника које Земља не може „издржати“, те да, зато, број становника треба редуковати, односно смањити.

Дискурс о популационој пренапучености и „демографској експлозији“ није новијег датума. На њега је упозоравао и енглески економиста Томас Роберт Малтус (1766-1834), у XVIII и XIX вијеку, а развили су га савремени – неомалтузијанци.

Малтус о становништву

Томас Малтус је био свештеник који је рођен у богатој породици тадашње енглеске друштвене елите. Написао је и објавио дјело под псеудонимом и називом *Оглед о начелу развоја становништва* 1798. године. Био је утицајан у тадашњим академским круговима. Снажно је критиковао утопистичке просвјетитељске идеје својих савременика Вилијама Годвина и Николе де Кондорсеа који су сматрали да је прогрес одређен акумулацијом научног сазнања, а да се човјечанство креће према напретку ка идеалном друштву. Објављивањем *Огледа* Малтус се снажно супроставио тадашњим оптимистичним

предвиђањима о развоју историје износећи сасвим песимистичну идеју да у дужем периоду човјечанство неће напредовати зато што ће све бројније становништво трошити све што се произведе.

У *Огледу о начелу развоја становништва* Малтус истиче да главни узрок биједи не треба тражити у облику владавине или распоdjеле богатства, и у том смислу износи тзв. „закон о становништву“ говорећи да се свака животињска врста, па и човјек, повећавају геометријском прогресијом (1, 2, 4, 8, 16, 32...), а да се средства за живот и храна повећавају аритметичком прогресијом (1, 2, 3, 4, 5...). Малтус каже: „Претпоставимо да становништво Острва броји седам милиона и да је постојећа продукција довољна за издржавање тог броја. У првих 25 година становништво би се повећало на 14 милиона, производња хране би се такође удвостручила. У следећих 25 година становништво би бројало 28 милиона, а хране би било само за 21 милион. На крају следећег периода било би 56 милиона становника, а хране само за половину тог броја. На крају века становништво би бројало 112 милиона, а хране би било само за 35 милиона људи, што би њих 77 милиона оставило испод егзистенцијалног минимума“.²⁴

Оно што Малтус хоће да каже је то да становништво експоненцијално брже расте од производње хране, те да ће, као посљедица диспропорције и дисбаланса тог односа,

²⁴ B. S. Đurđev, (1998). *Geografija stanovništva*, Novi Sad: Univerzitet u Novom Sadu, str. 9.

наступити глад и сиромаштво праћени болестима и смрћу људи. Истицао је да повећање количине хране привремено побољшава благостање становништва, али да затим доводи до претјераног раста становништва и нових проблема везаних управо за недостатак хране. Диспропорција доводи до повећања становништва, али и до недостатка неопходне хране и глади што, за посљедицу, доводи до сукоба и ратова.

Малтус је сматрао да постоје начини да се проблем дисбаланса и диспропорције односа становништва и количине хране ријеша: ограничавањем броја становништва на Земљи „моралним уздржавањем“ (уздржавањем од честих сексуалних односа, контролом рађања, спречавањем трудноће и превенцијом зачећа, целибатом, касним ступањем у брак), абортусом, ванбрачним сексуалним односима и проституцијом. Сви ти начини су за њега прихватљивији јер имају за циљ спречавање пораста становништва. У вријеме кад је Малтус писао своје дјело, број становника у Европи се почео повећавати. Зато је и истицао да је пораст становништва експоненцијалан, а да резерве хране зависе од фиксних количина ресурса које се могу повећати само ако се обезбиједи више обрадивог земљишта. Али, пораст становништва тежи да премаши расположива средства за живот, и неизбежан исход јесте глад која, заједно са ратом и епидемијама, дјелује као природно средство повећања стопе морталитета и ограничавања пораста становништва. Малтус је био убијеђен да ће људи увијек живјети у условима биједи и глади уколико се не буду

„морално уздржавали“. Пораст становништва је „природна“ тежња становништва чије умножавање прелази границе опстанка, и зато су ратови, епидемије и смртоносне заразне болести „природни регулатор“ односа између прираштаја и ресурса.

Да је био наш савременик, Малтус би знао да епидемије не морају бити „природна ствар“, него и вјештачка, као што то показују појаве савремених епидемија. Али, то је већ нека друга тема на коју ћемо се осврнути нешто касније. За сада, вратимо се Малтусу.

Малтусови ставови и његова теорија изазвали су веома велику пажњу. Једни су их хвалили, као што су економисти Дејвид Рикардо, Алфред Маршал, филозоф Џон Стјуарт Мил, те енглески премијер Виљем Пит млађи. Други су их критиковали и на њих се згражавали. Био је критикован, нападан и оптуживан за запостављање улоге класне подијељености и класних антагонизама у стварању биједи и сиромаштва; критикован је за „најсуровију и најварварскију теорију која је икада постојала“, а за његов „закон о становништву“ су говорили да је „вучји закон“ и, како би се то данас рекло, геноцидан. Па, и енглески (нео)колонијализам и империјализам су неки доводили у везу са његовим ставовима.

У вријеме када је Малтус живио, човјечанство није имало велики број становника. Сматра се да је 1800. године оно бројало 1 милијарду, а 1900. године тек нешто око 1,6 милијарди становника. Ипак, Малтус је био убијеђен да ће 1823. године човјечанство имати 2 милијарде, 1884. године четири, 1873 осам

милијарди, а 1998. године чак 256 милијарди људи, док би хране било довољно само за 8 милијарди. Наравно, погријешио је јер није имао увид у оно што слиједи на друштвеном, научном и технолошком пољу.

Број становника је на Планети сасвим споро растао све до индустријске револуције, развоја науке и технике, те научно-техничких проналазака, развоја инфраструктуре, урбанизације и саобраћаја. Због ниског нивоа развоја науке, а медицине посебно, стопа смртности је била велика. Захваљујући научно-техничкој револуцији, па и примјени агрикултурних мјера у производњи хране, број становника се повећавао, што је Малтуса натјерало да размишља о начинима контроле становништва већ поменутих мјерама.

Данас човјечанство броји нешто око 8 милијарди становника, што је неке навело да испоље своја драматично агресивна мизантропска и геноцидна гледишта. Ријеч је управо о *неомалтузијанству и неомалтузијанцима*.

Неомалтузијанизам

Својевремено је, а у потпуном складу са нацистичким концептом еугенике, Хитлер рекао: „Морамо да смањимо становништво и треба да разрадимо технику депопулације... Под тим ја не подразумевам обавезно уништење, него просто мере за гушење њихове огромне природне плодности. Постоји много путева, систематских и релативно безболних, у сваком случају

бескрвних, да бисмо навели непожељне расе да изумру“.²⁵

Поред Хитлера, рјешење „прекобројног“ становништва и тзв. „популационе бомбе“ у правцу смањења броја становништва на „златну милијарду“, неомалтузијанци виде у доношењу и примјени читавог низа мјера које би довеле до стварног смањења броја становника, мјера од којих неке заиста личе на Хитлерову еугенику.

Ево једног Малтусовог става о расту наталитета у којем на сасвим геноцидан начин објашњава равнотежу између броја становника и количине хране: „Сва дјеца која се роде изнад броја потребног за одржавање броја становника на жељеном новоу, неизбјежно би морала нестати, осим ако се за њих направи мјеста смрћу одраслих особа... То мора бити активна политика власти... Требамо потакнути дјеловање природе у стварању тог морталитета умјесто да га глупо и узалудно спрјечавамо. А ако се бојимо пречестих посјета страшног облика глади, требамо побунама потакнути друге облике присилног и природног уништења. Умјесто препоручивања чистоће сиромашнима потакнути супротне навике. У нашим градовима требамо правити уже улице, нагомилавати више људи у куће и изазивати повратак куге. На селу требамо градити насеља близу стајаћих вода и особито потицати у свим мочварним и нездравим увјетима. Али изнад свега требамо строго осуђивати специфичне лијекове против харајућих болести и

²⁵ Филантропски, нема шта: Како су милијардери планирали да смање број људи на планети, (2023). <https://iskra.co/svet/filantropski-nema-sta-kako-su-milijarderi-planirali-da-smanje-broj-ljudi-na-planeti/>

оне добронамјерне људе, који су пак у заблуди, а који мисле да су човјечанству учинили услугу тиме што су осмислили пројекте за потпуно истребљење неке одређене болести“. Ако је читао ове Малтусове реченице о еугеници, Хитлер је могао много тога да научи о еугеничкој „расној чистоћи“.

Навешћемо још једно гледиште о социјалној заштити за коју се сматра да угрожава „опстанак најспособнијих“. Наиме, за Херберта Спенсера (1820-1903) се истиче да је он, а не Дарвин, створио фразу о тзв. „опстанку најспособнијих“, односно тзв. „опстанку најприлагођенијих“. То је за њега доказ постојања напретка у историји којем треба све супростављати што га кочи, укључујући и мјере социјалне заштите.

Извјесно вријеме након Малтуса су његове идеје готово биле заборављене јер су се догађаји развијали у супротном правцу од његових очекивања: у XIX и неколико деценија XX вијека се стопа пораста становништва смањивала, да би након Другог свјетског рата дошло до *бејби бум* (*Baby-Boom Generation*) феномена и наглог пораста броја становништва, што је почело да забрињава демографе. Али, и не само њих. Тако је дошло до поновне заинтересованости за Малтусове идеје. Пораст становништва у XX вијеку, претјерана потрошња ресурса и свијест о постојању њихове ограничености, створили су страх о могућој глади и тако су утицали на актуелизовање Малтусових идеја у новој, *неомалтузијанској варијанти*. Опет се почело говорити о томе да ће повећање становништва довести до недостатка хране, глади и

потенцијалних конфликта, и да га треба смањити.

А, како смањити становништво?

Прије давања одговора на претходно постављено питање, најприје ћемо навести нека позната имена која заговарају идеју депопулације.

Својевремено је предсједник Сједињених Америчких држава Теодор Рузвелт рекао: „Друштво не смије допустити дегенерицима да се размножавају“. Бивши директор одјела за људске ресурсе Стејт Департамента Томас Фергусон је изјавио: „Постоји тема изнад свих – морамо смањити број становништва... Да стварно смањимо популацију, али брзо, морате повући све мушке особе у борбу и морате убити значајан број жена фертилне доби... Најбржи начин да се смањи број становника је кроз глад, као у Африци, или кроз болести попут црне смрти“. Океанограф и истраживач Жак Кусто је својевремено рекао: „Да би се стабилизовало свјетско становништво, морамо елиминисати 350.000 људи дневно. То је грозна ствар за рећи, али је једнако лоше ако то не кажем“. Прозападни предсједник Совјетског Савеза Михаил Горбачов, који је до изгладњивања довео десетине милиона људи у СССР-у, је децидан када је рекао: „Морамо говорити јасније о сексуалности, контрацепцији, о побачају, вриједностима које контролишу популацију, јер је еколошка криза укратко криза становништва. Срежите популацију за 90% и неће бити довољно људи који би изазвали велику еколошку штету“. Доводећи у однос депопулацију са новим свјетским поретком Дејвид Рокфелер је рекао: „Ми смо на рубу глобалне трансформације. Све

што требате створити је праву велику кризу и народи ће прихватити Нови свјетски поредак“. У том погледу и Обаин савјетник за науку Џон Холдрен је говорио о улози свјетске владе: „Планетарном режиму може се дати одговорност за одређивање оптималне свјетске популације, за сваку регију и за арбитражу у разним земаљама у оквиру њених регионалних граница. Контрола броја мора остати одговорност сваке владе, али режим мора имати и инструменте за наметање поштивања договорених граница“. Такође, у сасвим неомалтузијанском монструозном погледу је Ерик Пјанка са универзитета Тексас предложио „рјешења“ смањивања и контроле становништва: „Рат и глад нису довољно ефикасни. Умјесто тога, ако је криза становништво којег се треба ријешити, болест нуди најјефикаснији и најбржи начин да се убију милијарде. AIDS није ефикасан убица јер је преспор. Мој омиљени кандидат за уклањање 90 посто свјетске популације је Ебола, јер је и смртоносна и убија у данима, умјесто годинама. Имамо болести са смртношћу од 90 посто људи. Убијање људи. Размислите о томе“. А, познати геополитички „бард“ Збигњев Бжежински својевремено је рекао: „Свјетска популација биљежи стални тренд раста и треба је смањити“. И, коначно, у садржају изјаве са *Иницијативе УНЕСКО 1992. – Повеља о Земљи* се каже: „Присутна је велика пренапученост која је далеко изван одрживости. Не можемо чекати будуће смањење наталитета кроз програме контрацепције, стерилизацију и побачаје. Морамо смањити популацију одмах“.

Наравно, све ове, као и друге изјаве, имају своју подршку у неолибералним институцијама

моћи па, и у Свјетској банци и Фондацији за становништво Уједињених нација, које у агенди „популацијске стабилизације“ врше притисак на суверене земље присиљавајући их на прихватање „глобалног консензуса“ који одређује политику људских права па, према томе, и која одређује *ко* има право на живот, а *ко* не.

На Малтусове идеје о „моралном уздржавању“ као природном средству ограничавања пораста становништва и смањењу броја становника, *неомалтузијанци* ће истицати значај ограничавања пораста становништва разним мјерама.

Геноцидна лепеза на коју рачунају неомалтузијански мизантропи је заиста веома широка. Она обухвата фабриковање економских, политичких, војних и здравствених криза, наметање употребе генетски модификованих организама и генетски модификоване хране, употребу вјештачке интелигенције, вјештачко изазивање заразних и других болести, вјештачко и намјерно изазивање несташице хране и лијекова, злочина изгладњивања и глади, епидемија и пандемија, контаминацију хране, лијекова, воде и ваздуха, контролу повећања наталитета, принудну кастрацију, затим онемогућавање репродукције становништва, одгањање планирања породице, легализацију истополних бракова и педофилије, масовну употребу контрацептивних средстава и мјера спречавања нежељеног зачећа - абортуса и принудне стерилизације.

У оквиру агенде о „златној милијарди“, у неким земљама се развијају и реализују *програми репродукције*. Одвијају се у облику бесплатне

медицинске помоћи која се односи на *вакцинацију* и *стерилисање жена*. Ови пројекти су реализовани у Африци, Азији и Латинској Америци. Тако је, на примјер, у Перуу стерилисано 300.000 жена, мада нису ни znale за разлоге медицинске интервенције, док су неке присилно одведене на оперативни захват. У Азербејџану су 2011. године власти предложиле стерилизацију чему се супроставило исламско духовно руководство. У Грузији се стерилизација обављала под лажним изговором „вакцинације“.²⁶

Мизантропски „јастребови“ се залажу и за ускраћивање здравствене заштите сиромашнима, масовно истребљење и геноцид становништва појединих земаља и континената изазивањем ратова, болести, епидемија и пандемија. Неомалтузијанци сматрају да, гдје год се може изазвати повећање смртности и стопе морталитета, треба то и учинити јер је то „спас човјечанства“. Зато и говоре о „златној милијарди“ као коначном и оптималном броју становника на Земљи. И све то у складу са геноцидним планом и агендом контроле ограничавања броја становника на Земљи.

Представници глобалне економске, финансијске и политичке елите ће провести *Велики ресет* наводећи разне изговоре као, на примјер, ради очувања околиша. Али, иза овог и других изговора које пропагира агенда *Великог ресета*, скрива се намјера смањења броја становника. „Људи који већ данас не живе добро, већ једноставно преживљавају, вјеројатно ће

²⁶ Л. Савин, „Увод: мрежни сукоб“, у: А. Дугин, Л. Савин, (2019). *Мрежни ратови*, Београд: Авала прес, стр. 50, 51.

постати прве жртве надолазећег пројекта владара свијета. Од такозване `златне милијарде` само ће одређени број имати реалну погодност – спасити се, неће остати ни милијарда, како је планирано. Али и они ће се морати борити за опстанак међу властитом врстом. У овом рату средња класа се мора потпуно урушити и више је неће бити“.²⁷

На тај некрофилни начин богати тзв. „филантропи“ размишљају о сиромашнима предлажући бруталне терористичке активности и мјере тзв. „спашавања човјечанства“. Цинично истичу да су, због прекобројности и недостатка довољних ресурса за одржавање те прекобројности, сиромашни криви за сукобе и ратове.

Ипак, ратове не изазивају сиромашни, већ бескрупулозни, похлепни и незасити богати. „Оно што је потпуно ново у свјетској историји и што запрепашћује цинизмом, неморалом и евидентном некрофилијом јесте отворени говор о потреби драстичног смањивања становника на земљи. Да би развијени и богати могли да живе довољно удобно, треба уклонити с лица земљиног неколико милијарди сиромашних злосрећних људских бића. О томе се у развијеном цивилизованом свијету говори као да је ријеч о скакавцима, мухама или пацовима. Некад су ратовали војници с војницима. Онда се, почев од Другог свјетског рата, почело говорити о

²⁷ Politolog Andrej Fursov, (2022). “Veliko resetiranje” ostavit će pustoš – Od tzv. “zlatne milijarde” samo će se mali broj – spasiti, ni planirana milijarda neće opstati! <https://croativ.net/politolog-andrej-fursov-veliko-resetiranje-ostavit-ce-pustos-od-tzv-zlatne-milijarde-samo-ce-se-mali-broj-spasiti-ni-planirana-milijarda-neece-opstati-37805/>

тоталном рату, у смислу да је ишчезла разлика између фронта и позадине и да жртве рата могу бити и војници и цивили. Слиједећи корак је учињен за мање од пола вијека. Сад се ратује из великих висина и превасходно против цивила. Циничност и бахатост је сад постала брутална. Као што је операција бомбардовања српског народа названа `милосрдни анђео` а за ратне злочине и геноцид оптужене жртве, тако управо они који масовно производе и употребљавају оружје за деструкцију цивила, своје будуће жртве оптужују за посједовање оружја за масовну деструкцију цивила. То је био разлог за напад на Ирак, иако то оружје никад није било нађено, а сад се бесрамно и неинвентивно, на исти начин оптужују слиједеће жртве... Да би се што више некорисних живота сатрло, систематски се изазивају сукоби између народа одређених за одстрел (на пример, Тутси и Хути у Африци, Ирачани и Иранци у Азији и народи бивше Југославије на Балкану). Посебно је монструозно што се у лабораторијама производе нове страховите болести којима се намјерно инфицирају читави народи. У овом часу `ебола` хара Африком, `сида` читавим свијетом, а на путу су несумњиво и нови бисери ове дијаболничке деструктивности“.²⁸

Управо тако. И не зна се колико на свијету има хемијских и биолошких лабораторија које производе супстанце намијењене деструкцији, уништавању и убијању човјечанства. Навешћемо неке примјере и, прије свих, *пестициде* који се широко и неконтролисано користе у

²⁸ М. Marković, (2004). „Vrednosti i kvalitet života“, *Sociološki godišnjak*, br. 1, str. 5-6.

индустријској производњи хране што за посљедицу ствара велики број проблема не само човјековој природној средини, већ и биљкама, животињама, ланцима исхране па, према томе, и људима.

Медицинске посљедице по здравље народа Трећег света су ужасне. Многи пестициди су канцерогени тако да се процјењује да велики број особа у Трећем свијету умире од тровања пестицидима кориштеним за производњу воћа и поврћа намијењених развијеним државама.²⁹ Такође, милиони беба и дјеце су умрли не само од неухрањености, већ и од болести изазваних високо ризичном контаминираном храном коју производе мултинационалне компаније чији представници убеђују мајке да престану са дојењем уз образложење да је храна за одојчад „здравија“ и боља.

Многобројна дјеца се рађају са разним облицима деформитета, док је код одраслих особа примјећен висок ниво стерилитета управо због директног или индиректног контакта са дефолијанатима, хербицидима и пестицидима. Ранији подаци заиста контроверзне *Свјетске здравствене организације* показивали су да је по површини земље било расуто преко 500.000 тона ДДТ-а чија је употреба забрањена због доказане повезаности између ДДТ-а и смртности од рака,

²⁹ Ovdje se, ipak, radi o tzv. *efektu bumeranga* koji zahvata „i one bogate zemlje koje su se nadale da su se izmeštanjem rizičnih industrija oslobodile rizika. Ali zato moraju da uvoze životne namirnice, po povoljnim cenama. U voću, zrnima kakaoa, namirnicama, lišćima čaja itd. pesticidi se vraćaju u svoju visokoindustrijalizovanu domovinu“. U. Bek, (2001). *Rizično društvo: u susret novoj moderni*. Beograd: Filip Višnjić, str. 65-66).

леукемије, те високог крвног притиска. Осим тога, медицинска истраживања су доказивала велику присутност овог пестицида у мајчином млијеку. У САД чак 99% цјелокупног мајчиног млијека „садржи ниво ДДТ-а који се може детектовати“.³⁰

Ранија истраживања у Сједињеним Америчким Државама су показала да је више од 50% тзв. „еколошких реклама“ било - лажно. Тако се показује да маркетинг не користи екологију у хумане већ нехумане, економски манипулативне и профитабилне сврхе. Познат је примјер фирми које су рекламирале „здрavo млијеко“ у праху за дјецу које је довело до смртности беба. У САД-у се на телевизијске рекламе троше огромна финансијска средства за рекламирање генетски модификованих производа, нарочито генетски модификоване хране. Иза ових реклама стоје корпорацијски интереси, и за неке ово није ништа друго него израз постојања корпорацијског биотехнолошког империјализма и потврда неомалтузијанизма у пракси.

Бројне хемијске супстанце контаминирају земљиште, воду и ваздух угрожавајући здравље и живот биљака, животиња и људи. „Па чак и да нас природа не истреби, изгледа да смо ми склони да то сами себи учинимо. Повећање пестицида у САД-у се повећало 3000% од 2. Светског рата, а то не значи да инсекти уништавају мање усева. Баш супротно, ми данас губимо 20% више наших усева него 1945. године,

³⁰ T. Hartman, (2005). *Posljedni dani planete Zemlje: naučni dokazi za brzi kraj svijeta*, Beograd: Metaphysica, str. 70.

али због повећања отпорности инсеката на пестициде и због механичке технике обрађивања, индустрија пестицида је учинила зависним многе фармере за своје производе. Врсте које нису штетне су нестале, али није истребљена ниједна врста штетних инсеката. И док инсекти постају отпорни на пестициде, ми нисмо. То нас оставља рањиве на отрове које ми правимо да бисмо истребили друге врсте“.³¹

Храна нема само економско, алиментарно и еколошко значење: она има и битно (гео)политичко значење.

Храна и геополитика

Повећање становништва развија бојазан и страх да ће доћи до несташице хране, а забрињава и чињеница да постојеће технике обрађивања земље и агроиндустријске мјере неће моћи остваривати довољно хране и да ће све то доводити до појаве оскудице хране и глади у свијету.

Треба напоменути да, као што ништа у свијету није равномјерно распоређено, тако ни храна, па и глад, нису. Као и код других еколошких изазова, пријетња глади и неимаштине није равномјерно распрострањена. Индустријализоване земље располажу високим суфицитом житарица, а сиромашне земље, чији је

³¹ Т. Hartman, (2005). *Posljedni dani planete Zemlje: naučni dokazi za brzi kraj svijeta*, Beograd: Metaphysica, str. 69-70.

прираштај становништва највећи, највише ће и осјетити константан дефицит житарица, и зато неки сматрају да рјешење потенцијалне кризе хране можда лежи у открићима у науци и биотехнологији.

Ипак, за биологију се може рећи да је још увијек *terra incognita*, истовремено „добро познати“ и обећавајући, али и „добро непознати“ и застрашујући простор. На њеном подручју су се појавила бројна открића, а још се очекују бројнија захваљујући и тиме што ће се претворити у технологију и повезати са другим дисциплинама, као што су нанонаука и информатика. Наравно да ће се све то одразити и на подручју биотехнолошке производње хране.

Гледајући из угла историјских догађања, као и културолошких вриједности, нема сумње да је храна значајна тема студија не само о материјалној, већ и духовној култури и у већини студија се истичу три класичне теме – храна, одјећа и становање, уз тему о историји потрошње. Познато је да је у средњем вијеку храна представљала симбол значајнији за жене него за мушкарце. И данас је храна симбол, доиста не више значајнији за жене, колико управо са стајалишта вриједности конзумеризма, статуса, моћи, успјеха, сиромаштва и богатства. Истовремено, храна је и (гео)политички симбол.

Глобални проблеми хране и кризне ситуације на тржишту хране су и раније постојали, али данас добивају нове обресе глобалног феномена, и са овим проблемом ће се човјечанство још дуго суочавати. Удруживање великих свјетских компанија које имају водећу улогу у свјетској производњи и тржишту сјемена,

агрохемикалија, индустрији хемијских и вјештачких гнојива, је више него запањујуће зато што неминовно проузрокује даље негативне посљедице које ће се свакако одразити и на пољопривредну производњу и цјелокупан прехранбени систем на планети Земљи.

Храна представља политичко оружје, и мада се то на први поглед и не види, ипак има (гео)политичко значење. У том погледу је, у свом неоексплоататорском маниру, Хенри Кисинџер својевремено рекао: „Контролирај нафту и контролираћеш земљу. Контролирај храну и контролираћеш људе“.³²

Поред становништва и његове контроле, храна представља значајну и незаобилазну тему геополитике - она се употребљава као *оружје* у неомалтузијанској политици.

Неомалтузијански еугенички поглед на контролу свјетске опскрбе храном налази се у заједништву са политиком ограничавања броја становништва. То је било очито у ставовима америчког предсједника и савјетника за националну сигурност и државног секретара Хенри Кисинџера о политици помоћи у храни, цијенама хране у свијету и производњи хране. Мјесец дана након што се одржала значајна Свјетска Конференција УН за храну 1974. године, Кисинџер је издавао службени документ Вијећа за националну сигурност под називом *Студија Националне Сигурности Меморандум 200: импликације свјетског повећања популације на сигурност САД и прекоморских интереса (NSSM*

³² W. F. Engdahl, (2005). *Sjeme uništenja: geopolitika genetski modificirane hrane i globalno carstvo*, Zagreb: Detecta, str. 13.

200). Овај документ је позвао на кориштење „хране као оружја“ у циљу провођења депопулацијских мјера у земаљама Трећег свијета. Документ је посебно идентификовао 13 земаља као приоритет за депопулацију на темељу, како то Американци воле да кажу, „националних сигурносних интереса“. Један дио је посвећен ускраћивању помоћи у храни с циљем смањења популације и планирања породице на темељу несташице хране. Кисинцер је истицао: „Упитно је хоће ли донаторске земље помоћи и бити спремне пружити некакву врсту масовне помоћи у храни позивајући се на пројекције увоза на дугорочној континуираној основи“. Сматрао је да би се западни народи могли суздржати од давања оброка помоћи земљама које нису поштивале међународне програме за смањење броја становника. Према његовом мишљењу, „обавезни програми би морали бити потребни, а ми би требали узети у обзир ове могућности сада... Да ли би се храна сматрала као инструмент националне снаге?... Да ли је САД спремна прихватити рационализовање помоћи у храни људима који не могу/неће контролисати свој раст становништва?“ Када су људи гладни, сматрао је Кисинцер, њима није ни стало до људских права, и то је „права ствар“ да се добровољно одрекну индивидуалних права у корист остварења интереса новог свјетског поретка и Свјетске владе. „Депопулација би требала бити приоритет америчке вањске политике према Трећем свијету, јер америчко господарство ће требати велике, све веће количине минералних ресурса из иностранства, особито из мање развијених земаља“. Зато, сматра Кисинцер, „снага је најбољи

афродизијак, а старци су бескорисне изјелице... свјетска популација треба бити смањена за 50%“.³³

Каква мизантропија и какав геноцидни став! Да га је исказао неко ко не припада англосаксонском Западу, одмах би био етикетан и оптужен за расизам, фашизам, нацизам, и слично. Овако – ништа.

Кисинџер је поставио висок приоритет на подручју смањења становништва, усмјеравајући га у америчку вањску политику у име „националне сигурности“, на основама уцјене у складу с програмом „планирања породице“ за провођење мјера контрацепције, стерилизације и побачаја. И, све у циљу смањења наталитета са механизмима за опскрбу храном и помоћи у храни.

Није само храна ресурс који има геополитичко значење. Сви значајни ресурси природних богатстава су геополитички релевантни. На примјер, када је у прошлости угаљ представљао главну енергетску основу индустријализације и производње оружја, геополитичка просуђивања су се темељила на залихама и производњи угља. Али, када је нафта добила стратешко значење, залихе нафте постале су најважнији фактор у геополитици енергије. Данас се геополитичком значају нафте придружује природни плин, за кога се сматра да ће у будућности постати главним фактором геополитике енергије, мада се, иако ће „зелена

³³ Postoji li program depopulacije ili su sve to „teorije zavjere“? (2019). <https://www.logicno.com/vijesti/postoji-li-program-depopulacije-ili-su-sve-to-teorije-zavjere.html#svjetska-populacija-treba-biti-smanjena-za-50-henry-kissinger>

агенда“ забрањивати њихову употребу, улога угља и нафте никако неће смањивати како у економији, тако и у геополитици.

Колико су значајни ресурси у економском, и геополитичком смислу говори и Џон Перкинс који наводи како и на који неоимперијални и неоколонијални начин неолиберална економија „убија економије“ сиромашних народа и држава експлоатишући (отимајући и пљачкајући) им ресурсе и претварајући их у „дужничко ропство“. У „исповијести убице економије“ Перкинс истиче да успјех ширења предаторске неолибералне економије није могућ без тајне дипломатије која користи различите методе пријетњи и утицаја, као што су мито, преваре, уцјене, пријетње смрћу, убиства, употреба неконтролисане војне моћи, како би се остварио циљ да сиромашне земље прихвате зајмове који ће их одвести у „дужничко ропство“ тако што неће моћи платити дугове и зато ће морати остати без својих ресурса. Ове методе су покретачки механизми економије смрти која укључује и пријетње ратом и ратове, те пљачке ресурса. Иза овога стоји моћна медијска пропаганда коју контролише клептократска корпорација која стално понавља исте семантичке наративе о прихватању концепта који њима доноси корист. Та корист значи да дужничка земља новац који би издвајала за здравство, образовање, науку, културу, спорт, социјалну заштиту и друге социјалне активности, преусмјерава на отплату камата на кредите које је позајмила. Упадајући у велике и несношљиве дугове, дужничким земљама, како Перкинс истиче, долазе „убице Међународног монетарног фонда“ који од влада захтијевају да понуде

ресурсе (драгоцјене метале, нафту, воду, струју, руде) њиховим корпорацијама и да их по ниској цијени приватизују. Још један битан услов се поставља пред државу која тражи зајмове, а то је да извођачи капиталних пројеката буду корпорације са Запада, дакле компаније богатих држава. Тако се новац од примаоца (дужничке државе) враћа корпорацији. Борећи се да некако врати камате, дужничкој држави као Дамаклов мач остаје враћање главнице.³⁴

Велики проблем са којим се човјечанство суочава, а који може бити ефикасно искориштен у сврху реализације неомалтузијанског концепта редуковања становништва на „златну милијарду“, односи се на кориштење проблематичних **генетски модификованих организама** и **генетски модификоване хране**.

Идеја о генетској модификацији производа је веома стара. Одувијек је човјек примјењивао биотехнологију, односно биолошке активности да би добио неки нови производ или остварио неке био-хемијске процесе и добио нове сорте и врсте биљака и животиња и како би кориштењем микороорганизама произвео храну, пиће и енергију. Већ у Беконовој *Новој Атлантиди*, која није утопија, него *какотопија* (*какос* – зао) у оквиру које, као контролисане „идеалне заједнице“, мудраци располажу развијеном индустријском опремом којом стварају нове врсте биљака и животиња.

Данас је све више у експанзији савремена веома развијена биотехнологија која захвата

³⁴ Dž. Perkins, (2017). *Nove ispovesti ubice ekonomija*, Beograd: Babun.

многе области, као што су медицина, фармација, хемијска и агроиндустрија. Традиционална „зелена пољопривреда“ се све више замјењује индустријском пољопривредом, не само због сасвим разумљивог напретка науке и њене технолошке примјене, него и због растућег броја становника, за што је потребна велика количина хране која се обезбјеђује индустријализацијом и прекомјерном хемизацијом пољопривреде која све више користи не само вјештачко ђубриво, већ и пестициде, хербициде, хормоне, антибиотике. У овој производњи генетски модификоване хране посебну улогу имају - **транснационалне корпорације**.

Између глобализације и транснационалних корпорација постоји значајна међусобна повезаност и испреплетеност. Глобализација подстиче развој транснационалних корпорација а транснационалне корпорације управо проширују просторе глобализације и, у том поступку оправдања глобализације, користе *идеологију глобализма*.

Глобализација руши баријере протока људи, роба, услуга, капитала, информација и знања, потпомажући међусобне повезаности и интеграције земаља и народа свијета. Управо у глобализацијским процесима битну улогу имају транснационалне корпорације, а поред њих постоје и институције које такође својим дјеловањем утичу на ширење транснационалних корпорација и процеса глобализације. Једна од њих је - *Свјетска трговинска организација (WTO)*.

Мора се напоменути да Свјетска трговинска организација располаже великим

овлаштењима; она представља моћну глобалну организацију која се налази у функцији мултинационалних корпорација стављајући приоритет тржишта и трговине изнад других подручја друштvenог живота. Она намеће стандарде и прописе чиме правно штити корпорације. Осим тога, заступајући интересе банака, корпорација и богатих неолибералних држава, Свјетска трговинска организација сиромашним и обесправљеним државама и њиховим народима одузима права и тако угрожава њихову сувереност. На тај начин се Свјетска трговинска организација заиста показује као реални и веома моћни супранационални ослонац глобалистичког тоталитарног поретка који угрожава егзистенцију људи и народа, те доприноси геноцидном пројекту редукције становништва на планети, и тиме стоји на становишту остварења основних принципа – *неомалтузијанизма*.

Међутим, није само Свјетска трговинска организација једина организација чије је глобално и локално дјеловање неомалтузијански проблематично. То се може рећи и за – *Међународни монетарни фонд (ММФ)*.

Према Статуту, Међународни монетарни фонд је установљен да, поред осталих активности, омогући лакше „ширење и равномерно развијање међународне трговине“, чиме би „допринео унапређењу и одржавању високог нивоа запослености и реалног дохотка, као и развоја производних могућности свих чланица“.³⁵

³⁵ I. Janev, (2009). *Statutarno uređenje međunarodnih organizacija*, Beograd: Institut za političke studije, str. 68-69.

А, како ствари стоје у пракси? У пракси су ствари сасвим другачије.

Међународни монетарни фонд је инструмент економских и финансијских интереса кредитора и финансијских институција који, кроз механизам тзв. „*структуралног прилагођавања*“, присиљава државе на извођење реформи које њему одговарају намећући услове земљама које траже кредите. Као моћна институција ММФ угрожава суверенитет држава тако што им намеће дерегулацију привреде, смањење и укидање царина како би стране корпорације безусловно и безбједно улазиле у економске просторе држава, смањење зарада, отпуштање радника у јавном сектору, приватизацију фирми, образовања, науке и културе, здравства, услуга, јавних инфраструктура, итд. То је та „*доктрина шока*“ тзв. „*капитализма катастрофе*“ (Наоми Клајн) која води у рецесију, кризу, незапосленост и сиромаштво. Над државама ММФ проводи различити спектар институционалног и ванинституционалног насиља. Налазећи се у функцији богатих и моћних држава, ММФ производи глобалне неједнакости, *глобализацију богатства* на једној, и *глобализацију сиромаштва*, на другој страни. Ове неједнакости су управо производ интереса финансијског империјализма, односно корпоративног капитала капиталистичких држава, и зато су људи и народи често „жртве структурног прилагођавања које намећу Светска банка и Међународни монетарни фонд“.³⁶

³⁶ И. Рамоне, (1998). *Геополитика хаоса*, Београд: Институт за геополитичке студије, стр. 105.

Под утицајем моћних глобалних финансијских институција и глобализације, јаз између богатих и сиромашних се повећао и све се више повећава.

Зигмунт Бауман истиче да глобализација има два лица тиме што дијели људе на „глобалне“ и „локалне“, односно на становнике првог и становнике другог свијета. Становници „првог свијета“ живе у *времену* и за њих простор нема некакво значење јер они стално путују и тај простор премошћавају. Они никада немају довољно времена. Становници првог свијета су глобално мобилни, космополитски и екстериторијални; то су они који не познају државне границе, и том свијету припадају бизнисмени, менаџери глобалне културе и глобалних научника. На другој страни су становници „другог свијета“ који су „локално везани“ и живе у *простору*; њихово вријеме је испразно јер се у њему никада ништа битно и не дешава. Они живе „под теретом обилног, сувишног и бескорисног времена које немају чиме да испуне“.³⁷

³⁷ Z. Bauman, (2003). „Turisti i vagabundi“, u: *Globalizacija – mit ili stvarnost*. (Priredio Vladimir Vuletić), Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, str. 261, 262. У агенди *Великог ресета* за становнике другог свијета богати слојеви првог свијета предлажу „бољи“, „врли нови свијет“ у коме људи неће посједовати ништа своје јер неће бити личне ни приватне својине. Али, зато ће за себе резервисати све оно за што ће бити ускраћени становници другог свијета. Пандемија корона вируса КОВИД-19 нам је јасно показала да, док су многи становници држава били у строгом карантину, изолацији и „локдауну“, дотле је поп пјевачица Мадона, као становник првог свијета, са својом дјецом и партнером летјела авионом у Африку да прослави Божић. На лондонском аеродрому се, гдје је пресједала, кретала

Транснационалне корпорације располажу огромним капиталом преко којег њихове елите доносе одлуке чије последице данас погађају велики број људи. У крајњој линији, тим одлукама корпоративне елите обликује модел свјетског поретка заснованог на великим економским и социјалним неједнакостима.

У том смислу транснационалне корпорације шире још једну сасвим нову и изузетно велику опасност која се зове – **биокOLONИЈализам**.

Преко потплаћених и корумпираних медија, интелектуалаца, научника, политичара, фармацеутских, политичких и других лобија, биотехнолошке компаније производе генетски модификовану храну и шире лажи о томе да она никако није штетна. На разне начине долазе на производне просторе државних и националних економија гдје намећу сопствени начин производње, а због одсуства глобалних и локалних правних регулатива и регулаторних институција, њихова моћ се готово и не може зауставити.

Корпорације су огромни центри моћи који контролишу сва значајна подручја производње па, према томе, и производњу хране, аграр и пољопривреду. Оне настоје да успоставе *нови свјетски поредак* у којем ће контролисати сва

специјалним „зеленим“ коридором у којем није било тестова, нити самоизолације. Осим тога, није било ни проблема због емисије угљен диоксида, као што то неће бити ни касније када из готово 200 држава свијета лети глобална елита приватним авионима да би справљала о климатским промјенама. Каква фарса намијењена становницима „другог свијета“!

подручја личног, индивидуалног и друштвеног живота. То је „*еко-диктаторска политика*“ чији је циљ настојање да се реализују неједнакости у приступу сировинама и кориштењу природних ресурса, и развију неједнакости и антагонизам богатих према сиромашнима, Сјевера према Југу.³⁸

Еколошки посматрано, под снажним притиском транснационалних корпорација, природна околина се разара и уништава; у њој су затрована сјемена, храна, земљиште, вода, ваздух, и зато су све присутније болести биљака, животиња и људи. Генетска баштина пољопривреде, биодиверзитет, екосистеми и ланци исхране и здравља, те сама биолошка супстанца живота, су угрожени, а угрожен је и пољопривредни и алиментарни суверенитет народа и држава, те њихова безбједност.

Доласком моћних транснационалних корпорација на локално и глобално алиментарно подручје, шире се велики ризици употребе генетски модификованих организама у исхрани.

Они који су профитабилно оријентисани, а посебно представници транснационалних корпорација, истичу *позитивна* својства ове врсте хране. У том смислу наводе да генетски модификовани организми омогућавају бржи раст биљака, да омогућавају отпорност на штеточине и болести, да дају сасвим бољи укус и квалитет, те веће приносе, да побољшавају производе и њихове нутритивне вриједности, храњивост

³⁸ F. J. Radermacher, (2003). *Ravnoteža ili razaranje (Eko-socijalno-tržišno gospodarstvo kao ključ svjetskog održivog razvoja)*, Zagreb: Intercon – Nakladni zavod Globus, str. 205.

материја и количину витамина и минерала, да повећавају продуктивност производње, смањују алергије и доприносе излијечењу болести и, коначно, да доприносе смањењу глади у свијету. Сасвим децидно истичу да употреба генетски модификованих организама и генетски модификоване хране заиста доприноси рјешавању демографских проблема који се односе на пораст становништва.

Међутим, постоји и друга страна медаље, она која истиче *негативна својства* везана за употребу генетски модификованих организама и хране. Наравно, истина је сасвим другачија. У производњи генетски модификоване хране је повећана употреба антибиотика, хормона раста и хемикалија (хербицида, пестицида, фунгицида, чак и забрањеног ДДТ - ија). Употреба такве хране изазива бројне здравствене посљедице, од којих се неке односе на алергијске реакције (које су израженије код дјете), токсичност, пад имунитета, стерилитет, канцерогеност, те ризично погоршање здравља и повећање морбидитета, малигнитета и морталитета.³⁹

Они који заузимају *критички однос* истичу да употреба генетски модификованих организама угрожава бидиверзитет, производи токсине који су опасни за здравље људи, биљака и животиња, да су генетски модификовани организми веома опасни за природну околину зато што самостално мутирају и шире се неконтролисано производећи

³⁹ В. Ковачевић, I. Ковачевић, (2019). *Genetski modifikovana hrana: za i/ili protiv*, Banja Luka: Evropski defendologija centar za naučna, politička, ekonomska, socijalna, bezbjednosna, sociološka i kriminološka istraživanja, Banja Luka.

разне нуспојаве, контаминирају и девастирају усјеве који нису генетски модификовани, захтијевају повећану употребу хербицида уништавајући плодност тла, еколошка станишта и биодиверзитет, развијају потпуну резистентност патогених микроорганизама на антибиотике, шире туморе коријења генетски модификованих садница, стварају корове за чије је уништавање потребна прекомјерна концентрација хербицида што још више контаминира природну средину и усјеве, биљке, животиње и људе, изазивајући здравствене проблеме - промјене на унутрашњим органима, бубрезима, јетри, панкреасу, дигестивном тракту, те нарушавању репродуктивних функција, пораста стерилитета, смањења мозга, затим алергије, артритис, упале цријева, поремећај и пад имуно система, аутоимуне болести, туморе, канцерогена обољења људи, те разна обољења животиња и биљака...

Да храна представља политичко оружје и да има геополитичко значење, показује и примјер програма помоћи САД за који је потпредсједник Хуберт Хамфри својевремено рекао: „Ако се питате како да наведете људе да се ослоне на вас и постану зависни од сарадње с вама, чини ми се да је зависност од хране одличан начин за то“.⁴⁰

У том смислу је и портпарол Министарства пољопривреде САД Вилард Фелпс 1998. године рекао да је циљ развоја **терминатор-сјемена** да „САД повећају вредност семена које је у њиховом власништву и да отворе

⁴⁰ Е. Голдсмит, (2003). „Развој као колонијализам“, у: *Глобализација – аргументи против* (Приредили: Џери Мандер и Едвард Голдсмит), Београд: СЛЮ, стр. 262.

нова тржишта у земљама Другог и Трећег света“.⁴¹

Ово *терминатор-сјеме* произведено је уз помоћ тзв. *терминатор-технологије* која у генетски модификоване сорте биљака уграђује систем гена који онемогућавају клијање сјемена, чиме се показује да је „терминатор-сјеме“ самоубилачки синдром веома опасне „терминатор технологије“.

За корпорацију *Монсанто* се истиче да је не само повећала потрошњу генетски модификованих производа, него је произвела и сјеме *Терминатор* чија употреба тјера пољопривреднике да стално и изнова купују ово сјеме које се у пољопривредној производњи не може репродуковати, тј. створити сопствено сјеме, као што је то случај са природним пољопривредним културама.

Све то показује да генетски модификовани организми и генетски модификована храна имају (гео)политичко значење, и да собом и у себи носе одређену безбједносну пријетњу. Храна представља политичко оружје јер, мада се то на први поглед и не види, ипак има геополитичко значење. Храна задобија стратешко значење у смислу преузимања аграра, пољопривредних сорти и пољопривредних добара и, на тај начин, одузимања алиментарних и људских права која се односе на храну.

⁴¹ Е. Енгал, (2014). „Часни научник против ђаволских адвоката и јахача Апокалипсе“, у: *Генетски модификовани поредак: опасност од ГМО*, (Приредио Бранимир Нешић), 2. изд., Београд: Catena mundi, стр. 63.

Транснационалне корпорације настоје да контролишу *банке сјемена* те, на тај начин, сасвим угрожавају алиментарни суверенитет и људска права.

Окупирањем Ирака (2003) и бомбардовањем ирачке банке сјемена у Абу Храйбу, отворен је широк простор уласка америчких корпорација на ирачко тржиште енергије и хране.

Након насилног окупирања Ирака, прије свега због залиха нафте али и трговине оружјем, значајан фактор се односио и на преузимање ирачке пољопривреде и постављање генетски модификованих усјева. Налазећи се на веома плодном подручју некадашње Месопотамије, између ријека Еуфрата и Тигриса, пољопривредници су узгајали велике количине хране намијењене извозу, што је са својим савезницима увидјела Америка као посједник великог потенцијала властитог глобалистичког агробизниса генетски модификованих усјева.

Након окупације су Ирачанима наметнули тзв „декрете“, односно правила пољопривредног узгоја те сваки закон ирачке државе који се коси с правилима декрета сматрао се неважећим. На тај начин су насилно преузели туђа добра, што је представљало крај ирачке пољопривреде која је пала под власт америчких агро корпорација које производе огромне количине генетски модификованог сјемена за извоз. Ирак је постао велики „покусни живи лабораториј за испитивање ГМ пшенице, а Ирачани покусни кунићи у томе експерименту“. Циљ овог експерименталног поступка односио се на то да ирачки пољопривредници постану потпуно

зависни о добављачима сјемена, као и средствима (пестицидима, хербицидима, фунгицидима) неопходним за њихово третирање. Тако је бомбардовањем и отимањем ресурса Ирак постао „слободно тржиште“ примјене генетски модификованог сјемена док се пољопривреда у потпуности хемизирала и индустријализирала.⁴²

Намећући ова сјемена другим државама, неолибералне корпорације у потпуности проводе империјални поступак поробљавања њихових тржишта. Сценарио укидања и замјене индивидуалне приватне пољопривреде и породичних усјева генетски модификованим усјевима је суморна садашњост, али, изгледа, и будућност која нас чека.

*

*

*

*

Производња хране је егзистенцијално, стратешко и безбједносно питање држава и народа. Оне државе које пољопривредну производњу препуштају моћним

⁴² W. F. Engdahl, (2005). *Sjeme uništenja: geopolitika genetski modificirane hrane i globalno carstvo*, Zagreb: Detecta, str. 28, 33.

транснационалним корпорацијама доживјеће алиментарни, економски и демографски дебакл. А, то управо и јесте циљ неомалтузијанских моћника који на глобалном нивоу настоје да реализују пројекат „*свјетске владе*“ којим би се и остварила неомалтузијанска политика *тихог умирања човјечанства*, односно убијања становништва.

Притисак биотехнолошког империјализма се односи и на тенденцију остварења контроле и посједовања живота. Природна околина се снажно уништава, затрована су сјемена, храна, лијекови, земљиште, вода, ваздух. Све су израженије болести биљака, животиња и људи и зато је угрожено природно окружење и генетска баштина пољопривреде, ланци исхране и здравља, те биолошка супстанца живота. Такође, као што рекосмо, угрожен је и пољопривредни и алиментарни суверенитет народа и држава па, према томе, и њихова безбједност.

Глобализација сасвим успјешно омогућава транснационалним компанијама да *еродирају* суверенитет држава, јер државе више не реасполажу могућношћу да воде своју унутрашњу и спољну политику без спољног мијешања и утицаја. Корпорације имају монопол над међународном трговином, економијом, политиком, науком, образовањем, културом, спортом, итд. У Америци су индустрија оружја и нафте, велике медијске куће, спољна политика, геополитика и геоекономија, потпуно под контролом великих корпорација које плаћају и предсједничке изборе. Тзв. „дубока држава“ пројектује и производи ратове како би продајом оружја војноиндустријског комплекса

обезбиједила контролу над ресурсима и остваривала профит.

3.

ПАНДЕМОФАШИЗМ

Глобализација вируса

Зато што је захватила сва подручја нашег друштвеног, личног и свакодневног живота, глобализација је тотални феномен савременог доба. Захватила је економију, политику и геополитику, право, спорт и културу, науку, знања, информације и технологију, екологију, па и медицину. Можда чудно звучи, али је сасвим истинито да нам је глобализација глобализовала и *вирусе*, као и *пандемију корона вируса* (КОВИД-19). Не постоји ни једно подручје не само друштвеног, него и личног живота људи којег глобализација на било који начин, позитивно или негативно, није захватила. Зато је глобализација у савременом свијету – *тотална друштвена појава*.

Да је глобализација свеprisутна појава у нашем животу, показују и медији који непрестално свакодневно информишу о глобализацији и њеним посљедицама.

Да није дошло до економске либерализације, потрошачи би били лишени многих производа за које не би ни сазнали да постоје. Захваљујући њој и развоју саобраћајне инфраструктуре као производа али и генератора глобализације, дошло је до очигледне свеprisутне интернационализације саобраћаја, трговине и потрошње производа у различитим географским, националним и државнима срединама. А, то и јесте битно обиљежје глобализације.

Глобализација економије, политике, културе, спорта, екологије, и саобраћаја,

истовремено је и глобализација вируса и бактерија. За *зика вирус* се у јавном дискурсу није раније говорило док га није путник у авиону пренио у Европу, а половином јула 2021. године смо могли прочитати вијест да је Амерички центар за контролу и превенцију болести (*CDC*) потврдио случај мајмунских богиња у Сједињеним Америчким Државама унесених преко путника који је допутовао из Нигерије, што је изазвало велику панику. Према мишљењу стручњака *CDC*-а, мајмунске богиње су веома ријетка, али ипак потенцијално врло опасна вирусна болест која обично започиње са симптомима грипа, отицањем лимфних чворова и појавом осипа по лицу и тијелу.

Имамо ли у виду постојање развијеног саобраћаја и транспорта на глобалном и локалним нивоима, можемо поставити питање, на које је тешко прецизно одговорити: колико ли тек вируса и бактерија пређу са особама, у робама и предметима са континента на континент?

Велико је постојање познатих и непознатих бактерија и вируса у нашем окружењу. Узорци леда на Тибету крију вирусе наводно старе 15.000 година: научници су открили да их има 28. Истраживачи су анализирали узорке леда који су садржавали вирусе, од којих је већина сасвим нова, за разлику од оних који су до данас већ познати.

Према мишљењу медицинских стручњака пријети нам још најмање шест опасних епидемија које су већ активне, као што су: ебола, МЕРС, зика, Нипах вирус, Ласа грозница и Рифт вели грозница.

Стручњаци посебно упозоравају на појаву *супервируса* за којег истичу да је веома опасан у толикој мјери да у односу на њега пандемија куге изгледа као сасвим лака прехлада. Свакако у том погледу треба поменути ризике везане за вјештачки изазване пандемије у оквиру којих вјештачки створен и вјештачки модификован и побољшан вирус, би се могао отети контроли или „побјећи“ из лабораторија, а који би био способан лаком размножавању.

Колико ли ће страха и панике унијети вируси у наше животе, колико ће људи умријети од њих, колико ће се то одразити на економије и начин живота људи, као и неке старе и нове облике организације живота, питања су која ће, ако не ускоро а оно онда када буде то већ могло, наћи своје одговоре. Страхови и страховања постали су дио нашег свакодневног живота у којем нас страше стварним, али и измишљеним дискурзивним семантичким причама о тајанственим појавама, природним непогодама, високим температурама, УВ-зрачењима, контаминацијама ваздуха, као и смртоносним вирусима и бактеријама који се налазе свугдје и које нам својом опасношћу и пошашћу непрестално пријете. Тако је Бил Гејтс најављивао опасну епидемију, да би, врло брзо, рекао да ће епидемија престати 2022. Па, ево, и у 2024. години, пројектанти из Давоса говоре о предстојећем вирусу који је десет пута опаснији од КОВИД-а. Опет нас страше. Ваљда и зато да стресови доведу до инфаркта и можданих удара који би усмртили већи број особа и, опет, у складу са неомалтузијанском стратегијом

убијања и свођења броја становника Планете на „златну милијарду“

Култура Запада је - *култура страха*.⁴³

Иако се сматра да је страх исконски феномен и онтолошка компонента људског бића, ипак култура и историја развијају и посебне страхове.

У Новом вијеку је човјек живио са заразама, и отуда се код њега развио страх од зараза, прије свега куге, па затим маларије, пјегавог и трбушног тифуса, шпанског грипа, колере, знојне грознице, сифилиса, сиде. Ти страхови су присутни и данас, као што су се данас развили и други страхови, као и ови везани за пандемију вируса КОВИД-19, као што ће сутра бити везани за некакве друге вирусе и заразе. Са тим заразама и страховима појачавале су се и појачаваће се и мјере „инструментализације ради дисциплиновања поданика“.⁴⁴

Запад генерише културу страха као основу манипулисања. Страх од куге, од сушице (ТБЦ), епидемија и пандемија, хладне зиме, врелих љета, поплава, цунамија, пожара, земљотреса, оркана и урагана, страх од инфлације, стагнације, рецесије и стагфлације, великих промјенљивих камата, неимаштине и сиромаштва, страх од нестанка хране, нестанка „овог“ или „оног“, недостатка лијекова, страх од самоће због пандемије и

⁴³ Ž. Delimo, (1982). *Strah na Zapadu: XIV-XVIII veka opsednuti grad*, Vrnjačka Banja.

⁴⁴ K. Vocelka, (2009). „Strahovanja i nade: Novi vek“, u: *Istorija evropskog mentaliteta: glavne teme o pojedinačnim prikazima*, (Prir. P. Dincelbaher), Beograd: Službeni glasnik – Podgorica: CID, str. 258.

„локдауна“ (*lockdown-a*), страх од смрти, страх од вребајућих убица, рата, нуклеарног армагедона, итд.

И, тек што смо се „одморили“ од нападне приче о вирусу КОВИД-19 па, онда, и од његових мутација, сада нас поново страше, бомбардују и излућују новим/старим вирусом – птичијим грипом, „свињском кугом“, и слично. Свјетска здравствена организација (*World Health Organization*) најављује нови вирус и нове пандемије, а Кина упозорава да је Пентагон израдио вирусе за поједине народе. Тако се показује да тренирање страха има моћну манипулативну функцију социјалне контроле која је, ипак, намијењена сиромашним друштвеним слојевима.

Пандемија лудости

Глобализација је захватила сва подручја нашег живота, од економије, па до екологије и медицине, здравља и болести. И, заиста, не постоји неко подручје друштвеног или личног живота људи а да га глобализација није захватила. Тако је и са нашим болестима и здрављем. И они су глобализовани и више се не могу посматрати изоловано, као посебни и појединачни случајеви и појаве везане за неку локалну средину. Са глобализацијом роба, услуга и особа, глобализују се и вируси и бактерије које снажно утича на наш живот. Појава вируса короне (КОВИД-19) јасно показује да су и вируси глобализовани, и да се с њима прогласила

пандемија, него је она произвела и – *пандемију лудости*.

Историја људског друштва се у потпуности манифестује дијалектички, као историја напретка, али и наставка, прогреса и регреса, памети и лудости. Свако доба у свом развоју показивало је и своје супротности.

У петнаестом вијеку је живио један мислилац који је својим интелектуалним форматом превазишао своје доба пишући о феномену који је постојао прије њега, у његово доба, као што је постојао и након његовог живота. Тај феномен, или та појава једноставно се зове – *лудост*.

Звао се Desiderius Erasmus, познатији као Еразмо Ротердамски (1467-1536), који је написао књигу под називом *Похвала лудости (Stultitiae laus)*, 1511. године, а која је због својих критичких ставова према друштву, друштвеним приликама, друштвеним слојевима и појединцима свога времена - који су били под изразитим утицајем лудости - врло брзо доспјела на *Index librorum prohibitorum (Индекс забрањених књига)*.

Да није било Еразма, као и других мислилаца чије су књиге завршавале у *Индексу забрањених књига*, а многи и од њих изгубили живот, не би дошло до напретка у развоју историје. И, као што рече један теоретичар: „Никада нећемо заборавити оне непобједиве људе, који ни онда, кад су им спаљивали књиге, разбијали реторте, дизали на њих сјекиру и мач и припремали им ломачу, ни онда нису устукнули пред задаћом, да открију чињенице и идеје, које су реметиле сваким даном њихову тешко стечену душевну равнотежу и подржавале у њима

потребу за напором увијек усмјереним према новим освајањима“. Па, и поред тога што су „откривање чињеница и идеја“ и „нова освајања“ евидента историјска чињеница, ипак је и њих пратила сјенка какве-такве *лудости*.

Као значајни ренесансни хуманиста, Еразмо је *похвалу лудости* довео у везу са *похвалом глупости* сматрајући да је свијет позорница лудости, односно глупости. „Може свијет, говорио је Еразмо, да прича о мени (лудости – ор. Б.К.) што му је драго... ипак сам ја, једино ја, велим вам, кадра да развеселавам и богове и људе“.⁴⁵

Лудост је та која се налази у свим порамима личног и друштвеног живота – браку и породици, економији, политици, Цркви, култури и умјетности, свакодневном животу.

Хвалећи лудост, Еразмо је заправо исмијавао обичаје и „угледне личности“ свога доба. Како ли би их тек данас исмијавао након пет стољећа бурног развоја људског мишљења, научних знања и технологије?

Није то била само сатира, већ и снажна критичка рефлексија постојеће реалности. Односно, Еразмо је само на сатиричан и ироничан начин говорио о реалности свога доба разоткривајући друштвене околности, стање друштвене свијести и колективног духа, снажно критикујући друштвене баналности.

Па, и након пет вијекова, ствари као да се нису промијениле. Ондашњу реалност глупости и

⁴⁵ E. Rotterdamski, (1982). *Pohvala ludosti*, u: V. Filipović, *Filozofija Renesanse i odabrani tekstovi filozofa*, Zagreb: Nakladni zavod Matice Hrvatske, str. 135.

лудости замијенила је каснија, па и садашња реалност лудости и глупости.

Оно што је Еразмо Ротердамски говорио за своје вријеме, ми бисмо могли исто тако говорити и за наше доба. И оно је доба – лудости.

Да је *и* наше доба заиста доба лудости показују бројни примјери из домена свакодневног живота, политике, културе, начина живота, здравља и медицине. Бројни примјери у вези са пандемијом вируса КОВИД – 19 то сасвим јасно показују. Наведимо неке од њих и лудости везане за њих. Пођимо од тврдњи о поријеклу вируса, јер се прва лудост и односи на то.

Најприје се истицало да је вирус са животиња на човјека прешао у Вухану, у Кини. Затим се почело истицати да је вирус „побјегао“ из лабораторије у Вухану. Из развијених држава Запада, које се боје економске надмоћи Кине и настоје да је санкционишу, ограниче и угрозе, се тврдило да „убацивањем“ вируса Кина настоји да ослаби њихову економију. У том смислу неки су тврдили да је за вирус крива 5G мрежа.

Када се, како се тврдило, вирус појавио, започело се са оркестрираном „превенцијом“ и организовањем многобројних волонтеристичких мјера чија је сценографија, „по принципу `сад овако-сад онако`“, изгледала еразмовски - лудо.

Управо, када су Кинези почели да у свакодневном животу носе маске на лицу, за Европљане и становнике других континената су те сцене биле „ванземаљске“, сасвим чудне, неубичајене и многим смијешне. Али, врло брзо након тога, маске су почели носити и становници других држава и континената. И, њихово ношење је постало обавезно. Зашто, и због чега, никоме

није ни било јасно али, ето, било је, истицало се, у „интересу јавног здравља“, мада су многи истицали ступидност ношења маски и удисања угљен диоксида из плућа и његовог поновног враћања у плућа. Умјесто чистог кисеоника, људи су удисали угљен диоксид.

На почетку су „невјерне Томе“ само прекривали уста да би се, касније, рекло да је неопходно да се прекрије и нос. Нико није стручно објашњавао колико се тим маскама онемогућава плућима да дођу до чистог ваздуха и кисеоника, и колико плућа удишу сопствени угљен диоксид, и колико ће људи обољети само због тога, а не КОВИДА-19.

Ношење маски је постало обавезно у јавним просторима гдје се могао налазити само одређени и често мијењан број особа. У продавницама је њихово ношење обавезно, а у ресторанима и „кафићима“ и није. Дјеца нису морала носити маске јер, наводно, располажу природним имунитетом, да би касније било препоручено да их носе (!?).

Најприје су нас убјеђивали да није неопходно, а затим су нас убјеђивали, и наређивали, да напољу обавезно носимо рукавице, па и када идемо у шетњу. Потом нам је речено да рукавице нису неопходне у шетњи, већ у уласку у продавнице код узимања прехранбених и других производа. Испред продавница смо морали стајати у реду и, како би ко излазио, тако би слиједећи купац улазио. Пред продавницама или одмах на њиховом улазу су се налазиле некакве плитке посуде у које смо морали стати да „дезинфикујемо“ обућу, а затим одмах да узмемо посуде са „дезинфекционим

средством“ и обришемо руке. Као у савременом конц-логору, продавачи су помно пратили дисциплиновано понашање потрошача посебно указујући на неопходну дистанцу које се, и поред означених жутих, црних и сивих трака, убрзо нико није више прецизно ни придржавао. Нестали су и обавезни редови испред продавница, као и дио других императивних норми. Данас се ријетко ко и придржава препорука у вези тих дезинфекционих мјера. Кад се у Украјини заратовало, сви су већ заборавили на КОВИД-19, али су нас поново почели страшити са мутационим варијантама вируса, и потенцијалним опасностима од нових облика вируса.

Убјеђивали су нас да је неопходно прати руке, говорили како и колико пута их прати, приказивали то и на телевизији, а све с циљем да нам покажу како да са руку „скинемо“ вирусе. Онда су престали да нам то показују и престали да причају о прању руку, и почели више говорити о „контаминацији“ путем респираторних органа, мада није ни било консензуса о томе да ли се вирус преноси капљично или не. Али, зато је децидно речено да мора постојати физичка дистанца (коју су, у сопствено манифестованој конфузији, погрешно назвали „социјална дистанца“) између особа, и да она мора да износи баш „толико и толико“. Наравно, маске су та сасвим незаобилазна декорација сулуде КОВИД-19 сценографије.

За старије од 65 година (+65) биле су уведене мјере обавезног боравка у кућама, уз допуштење изласка из затвореног простора два дана седмично, од два, три, четири сата. Био је то

период у којем је било прописано обавезно ношење рукавица и маски напољу а, такође, био и период у којем је полиција имала овлаштења кажњавања особа које се „не придржавају прописаних мјера“. Негдје су чак кориштене париполицијске групе с циљем дисциплиновања народа. Па, и поред тога, противљење ригидним императивним мјерама и људска потреба за слободом су на разне начине изигравали репресију. Иронија је показала како се једна старија жена рјешава кућног смећа преко прозора, а друга старија жена плаћа казну полицији зато што је ухваћена напуштајући часове енглеског језика - Еразмова шизофрена сценографија лудости!

И док су „широке народне масе“ страшили вирусом КОВИД-19 и репресивним мјерама због не придржавања мјера Кризног штаба, дотле су неки политичари и министри боравили на страначким скуповима, којекаким „бунга-бунга“ партијама, „журкама“, вечерама у ресторанима и дружењима без прављења физичке дистанце и ношења маски у затвореном простору. Својим *homo duplex* понашањем су се исмијавали мјерама које су „за народ“ сами доносили, подсјећајући на античког филозофа који је убјеђивао људе да не купују бурад за грожђе тврдећи да ће бити сушна година, да би их, затим, он све покуповао. Кад су га упитали како то да је њима говорио једно, а он се понашао другачије, одговорио им је да он проповиједа како би *требало* бити, а не и како се *он* мора понашати.

Свако доба има своје лудости јер је лудост прожела историјска збивања и историјска догађања, па и ова везана за пандемију КОВИД-

19. Понашање оних који одређују понашање других у доброј мјери показује да је лудост свеприсутна у свакодневном животу, као што су присутне и неке друге појаве. Шта је рационално и смислено, превентивно и медицински релевантно у свему томе, показаће се у наредном периоду...

Пандемија панике

Историја нам сасвим јасно показује да је са различитим пошастима које су се појављивале у прошлости у уској међусобној вези била и - *паника*.

Медицинари упозоравају да нас природа може „млатнути болестима“ јер милијарде људи живи у прегусто насељеним, нехуманим и нездравим просторима и срединама. Такође, огроман број особа живи заиста сиромашно, гладно, неухрањено и подложно утицајима микроорганизама, бактерија и вируса.⁴⁶

Још је у другом вијеку Плутарх тврдио да је свака *епидемија* производ свога времена. Тако је монголска војска из Азије у Европу донијела заразну болест *бубонску кугу*, а шпански колонизатори из Европе у Нови свијет *велике богиње*. Средњи вијек је имао своје болести, а у периоду индустријске револуције је владала *туберкулоза*, али и не само она.

⁴⁶ R. Rajt, (2007). *Kratka istorija napretka*, Beograd: Geopoetika, str. 141.

Због илустрације актуелних дискурзивних проблема, навешћемо Енгелсов опис прљавштине Манчестера као *индустријског града* чија је експанзија настала као посљедица интензивног и екстензивног процеса развоја индустријализације, а који су са собом донијели одређене хигијенске и здравствене проблеме. Неки дијелови града су подигнути без икаквог реда, неки и имају некакав „ред“ – „умјесто хаоса кућа овдје бар налазимо дуге пране улице и слијепе улице, или по плану направљена четвороугла дворишта“. Постоје дијелови града у којима има „распоред са више плана“ што значи да индустријски град има сегрегацијске дијелове радничких четврти који се разликују од четврти у којима живи буржоазија. Индустријске зоне су, са пословним зонама, зоне „болесних мјеста“; то су „рђави квартови“ које Енгелс описују на слиједећи начин: „Сваки велики град има један или више рђавих квартова у којима се гуши и тиска радничка класа. Истина, често сиротиња станује у затвореним сокачићима поред самих палата богаташа, али обично се њој додјељује засебан крај гдје она, далеко од погледа срећнијих класа, мора живјети сама, како год зна. Ти рђави квартови имају у свим енглеским градовима готово подједнак облик: најгоре куће у најгорем дијелу града, већином двоспратне или једноспратне зграде од цигала, поредане у дугим редовима, по могућности и са подрумима у којима се станује, а готово свуда неправилно постројене. Те кућице од 3-4 собе и једном кухињом називају се котицима (*cottages*), и сем у неколико дијелова Лондона оне су у цијелој Енглеској општи облик станова радничке класе. Улице су обично некалдрмисане, неравне,

прљаве, пуне биљних и животињских отпадака, без одводних канала и олука, са устајалим и усмрдјелим локвама... Улице служе још и као простор за сушење веша: од једне куће за другу се веже конопац на коме се повјеша мокар веш“.⁴⁷

Наше доба носи собом нове *болести*, али и нове *страхове*. Плутарх је био у праву, јер су се и у XXI вијеку појавиле нове епидемије, па чак и више њих.

Један, и заиста само један, од разлога због којих би се могла појавити нова епидемија, односи се на све већу глобализовану повезаност свијета, као и пораст урбаног становништва. Повећаном ризику од ширења бактерија, вируса и других патогених узрочника болести, доприноси и саобраћај.

Еколошки проблеми у градовима свакако нису искључиво наши савремени проблеми јер су постојали и прије наше ере. Недостатак чисте, питке воде, одвођења смећа и фекалних вода, те недостатак неопходних хигијенских и здравствених мјера, доводили су до појаве читавог низа обољења. Па и касније, куга и колера, „сушица“ (ТБЦ) и друга обољења, стварали су велике економске, медицинске и еколошке проблеме и представљали велику опасност за здравље људи. У осамнаестом вијеку, па и касније, становници Лондона су ријетко могли да виде небеско плаветнило јер је у ваздуху било пуно „угљеног дима“. Развој индустријализације и урбанизације су довели и до

⁴⁷ В. Kovačević, L. Ristić, M. Knežević, (2009). *Sociologija naselja*, Banja Luka: Narodna i univerzitetska biblioteka Republike Srpske, str. 149.

развоја саобраћаја и сви они - до загађења ваздуха, воде и земље у градовима.

Еколошки посматрано градови постају неподесни за становање, претрпана су им насеља, у њима је неприродан темпо живота, бучни су и стресни, прљави и са све већим депонијама за смеће; услови рада и живота у њима су нељудски. А, слично је и са селима, која све више постају урбанизованим и проблематично условним за здраво живљење. У античком Риму се сваке године проводило генерално чишћење града. Трошкови су намиривани из пореза. Хамурабијев закон (1750. године прије Христа) је забрањивао прекомијерно тјерање животиња да раде. У Сумеру, нарочито у хетитским збиркама судских одлука, водила се брига за класична три проблема: водопривреду, ерозију тла и хигијену. Карло VI (1381) наређује да Париз редовно чисти улице, а Фердинанд Арагонски да се смеће вози на одређено мјесто.

Већа концентрација становништва у урбаним подручјима повећава ризике од нових епидемија. У 2010. години је више од половине становништва живјело у градовима, а очекује се да ће до 2050. године у њима живјети више од 70% свјетског становништва. Уз повећану урбанизацију, популациону експанзију, али и повећано сиромаштво у градовима, могло би се десити да се у загушеним, пренатрпаним и без адекватних санитарних и медицинских услова у сиромашним четвртима појаве заразе које би се брзо шириле, посебно захваљујући климатским промјенама глобалног загријавања чији би пораст омогућио размножавање инсеката и вектора болести.

Будућност нам је сасвим неизвјесна, али и ризична јер се појављују старе, али и нове болести, заразе, епидемије и пандемије. Будући развој урбанизације и технологизације живота омогућиће агрохемијским и биотехнолошким компанијама да у конвенционалне прехранбрене културе и животиње унесу гене из бактерија, вируса, гљивица и нејестивих биљака и животиња, укључујући и људска бића, и тако створе могућност изазивања веома озбиљних и опасних алергенских реакција о којима се мало зна и које нећемо моћи, а нити знати лијечити. Неки чак сматрају да пријетње и ризици од тероризма мање забрињавају од неких других опасности, пријетњи и ризика који се, рецимо, односе на болести проузроковане бактеријама и вирусима, као што је то случај са птичијим грипом.⁴⁸

Према Извјештају *Глобални ризици 2006 (Global Risks 2006)*, а које је објавио *Свјетски економски форум*, истиче се да је птичији грип пријетња која највише забрињава пословне вође.

У Извјештају се истиче да би птичији грип *H5N1* могао „беспримјерно пореметити нашу глобалну сигурност и економију“. У том смислу је британски Кабинет владе означио птичији грип као највећу пријетњу с којом се суочава држава, чак већу и од тероризма.⁴⁹

⁴⁸ Поптуније о овоме видјети у: Dž. Kanton, (2009). *Ekstremna budućnost: najznačajnije tendencije koje će promeniti svet u narednih pet, deset i dvadeset godina*, Beograd: CLIO; *Rizici globalnih katastrofa*, (2011). (Priredili Nik Bostrom, Milan M. Ćirković), Smederevo: Heliks; J. Rifkin, (1986). *Posustajanje budućnosti*, Zagreb: Naprijed.

⁴⁹ F. Furedi, (2009). *Poziv na teror: rastuće carstvo nepoznatog*, Zagreb: Naklada LJEVAK.

Захваљујући развијеним комуникацијским и саобраћајним транспортним средствима, али и не само њима, свијет заиста постаје све глобализованијим и међусобно повезанијим. Са транспортом људи и роба, транспортују се и узрочници болести, као што је то био случај са узрочницима куге у некадашњој Европи, или са вирусом Западног Нила у наше вријеме, и као што је то случај са корона вирусом (КОВИД-19) који се, наводно, из Кине преселио у Европу.

Без обзира гдје је настао, и одакле је кренуо на своју глобалну „турнеју“, корона вирус је изазвао праву глобалну - *моралну панику*.

Стенли Коен описује моралну панику на слиједећи начин: „Чини се да су друштва с времена на време подложна периодима моралне панике. Одређено стање, догађај, појединац или група јављају се, а убрзо потом бивају означени као претња друштвеним вредностима и интересима; њихову природу масовни медији представљају на стилизован и стереотипан начин; моралне забране успостављају уредници, свештеници, политичари и остали десничарски оријентисани људи; друштвено признати стручњаци истичу своје дијагнозе и решења; предлажу се (а још чешће им се прибегава) начин решавања проблема; то стање потом нестаје, потискује се, или се погоршава и постаје очигледније. Понекад је предмет моралне панике нешто ново, док је некад нешто што већ дуго постоји, али изненада доспева у средиште пажње. Понекад паника просто прође и заборави се – сем што остаје у народним предањима и колективном

памћењу; понекад, опет, има озбиљније и дуготрајније последице, и проузрокује промене у законима и социјалној политици, или чак у начину на који друштво себе схвата“. Полазећи од овог Коеновог одређења моралне панике, Кенет Томпсон наводи битне елементе или етапе моралне панике: 1. нешто или неко се одређује као пријетња вриједностима или интересима; 2. пријетњу лако откривају и показују медији; 3. веома брзо расте забринутост јавности; 4. појављује се реакција власти и оних који утичу на стварање јавног мњења, и 5. паника се повлачи или завршава друштвеним промјенама. Морална паника се појављује онда када постоје претпоставке о пријетњи нечега што је друштвено битно и важно. Та се пријетња доживљава као пријетња друштвеном поретку или његовој идеализованој представи. Одговор на те пријетње представља захтјев за оправданом или неоправданом строжом „друштвеном регулацијом или контролом“. Захтијевају се и намећу строжија правила понашања што не значи да се не могу наметати и због манипулације „због прикривених циљева“.⁵⁰

Оно што Коен и Томпсон називају *моралном паником*, то Жил Липовецки, заједно са другим теоретичарима, назива **феноменом драматизовања**.

Феномен драматизовања се посебно подстиче масс-медијима у ублицима истицања „атмосфере кризе“, опште несигурности, катастрофа, скандала и других информација „које, без обзира на своју површинску

⁵⁰ K. Tompson, (2003). *Moralna panika*, Beograd: CLIO, Beograd, str. 16, 17.

објективност, дејствују на бази емоција, `псеудодогађаја`, сензационалистичких клишеа, стварања напетости“.⁵¹

Морална паника може бити реалност, а може бити и фикција или измишљена ствар. Као што то и историја показује када су у питању прогони сасвим измишљених „непријатеља“ друштва, поретка, власти, нације, расе, „јереси“ Цркве, итд. У свим тим ситуацијама се драматизовано измишља морална паника како би се нека свјетовна или секуларна тоталитарна воља или власт етаблирала.

Ипак, кад су у питању болести и здравље, посебан проблем за очување здравља односи се на болести које још не познајемо, као и на њихове узрочнике. Истовремено, овај ризик, стријепња, па и паника, се односе и на потенцијалну опасност која укључује чињеницу да нови вирус може постати непобједив.

Застрашујућа чињеница је и то да бактерије, вируси и паразити постају отпорни и резистентни на антибиотике и лијекове. Једноставно, још не знамо како ће научници ријешити ове проблеме и зауставити појаву и ширење опасности од болести. Можда би се могли произвести нови лијекови и антибиотици, али се показује да фармацеутске корпорације још нису заинтересоване за такво нешто. Према *Свјетској здравственој организацији (WHO)*, осам од петнаест моћних фармацеутских произвођача лијекова је још осамдесетих година прошлог вијека напустило програме истраживања

⁵¹ Ž. Lipovecki, (1987). *Doba praznine*, Novi Sad, str. 119.

нових антибиотика, а двије су смањиле улагања у истраживања.⁵²

Развој глобализације значи развој процеса међусобне повезаности не само роба и услуга, економије, политике, културе, екологије, него и медицине. Овај развој повећава и ризике, од којих свакако треба поменути и ове медицинског карактера, а који су везани за појаву нових врста оболијевања, болести, бактерија и вируса, па и вируса корона (КОВИД-19).

Није корона вирус само изазвао *панику*, него је постао проблемом који собом носи и бројне друге проблеме.

Својевремено је Адам Смит истицао да класа која има новац, а коју он назива *господари*, дјелује у свом егоистичном интересу ако јој је то дозвољено. Ако господари „улазе у посебне савезе“ да би остварили своје интересе обарањем цијена рада, значи ли то да се они јавно или тајно организују увијек када желе да остваре неке своје интересе? – питао се он.

Корона вирус јесте изазвао глобалну моралну панику, а вјероватно ће и даље разне природне непогоде, заразне болести, разни конфликти, ратови, сиромаштво и глад односити милионе жртава широм свијета. Многе трагедије су заиста неизбјежне које човјечанство не може да предвиди, контролише и савлада, али неке од њих и може, иако то и не чини.

Пандемија корона вируса је пошаст која је изазвала панику, али многи сматрају да ће то тек бити наставак панике, јер иза пандемије корона

⁵² E. Howard, (1974). *Garden Cities of Tomorrow*, London: Faber.

вируса заправо стоје „господари“ који пројектују, изазивају и користе пандемије како би остварили своје личне и приватне егоистичне циљеве и интересе. За неке су то интереси неолибералних предаторских корпорација, интереси везани за огроман фармацеутски профит од вакцина и лијекова, геноцидни мизантропски интереси убијања милиона људи како би се остварио мрачни геноцидни пројекат неомалтузијанизма о самодовољној и не оскудијевајућој „златној милијарди“ становништва на Земљи, интереси везани за утјеривање становништва у неки нови концентрациони логор, интереси везани за „чиповање“ и социјалну контролу људи и њихово претварање у робове господара глобалног *новог свјетског поретка*.

Предсједник *Свјетског економског форума* Клаус Шваб је изјавио: „Пандемија је изврсна шанса да остваримо `Велики ресет` капитализма“! Гостујући на француској телевизији Шваб је рекао: „На почетку ћемо чипове уграђивати у нашу одјећу, но током наредних година, они ће се имплементирати у наше мозгове, или у нашу кожу. На крају ће можда постојати директна комуникација између нашег мозга и дигиталног свијета. Ради се о спајању физичког, дигиталног и биолошког свијета. Све ће то утицати на наш идентитет и сва питања која су повезана с њим; наш осјећај приватности, наши појмови о власништву, наши обрасци потрошње, вријеме које посвећујемо послу и одмору те начину како развијамо своју каријеру“. Говорио је да ковид-пандемија и није велика егзистенцијална пријетња, као што је то био случај са кугом у периоду XIV вијека, или са

„шпанским грипом“ 1918-1919. године, али да је веома важна, јер је омогућила убрзање процеса (десуверенизације држава а тзв. „суверенизације“ корпорација и стварања „корпорације-државе“, односно „дигиталне државе“, „зелене економије“, те смањења потрошње, дигитализације, успостављања равноправности полова и LGBT права) према стварању свијета неке „нове нормалности“. Не знамо да ли ће стари Клаус Шваб доживјети ово неолиберално зло „нове нормалности“ о чему говори, али оно никако не личи на нешто што је природно и нормално.

Ноам Чомски појаву пандемије корона вируса КОВИД-19 управо доводи у непосредну везу са неолиберализмом, а помиње још двије опасности које су с њим повезане: опасност од нуклеарног рата и глобално загријавање. „Вирус корона је ужасан и може да има застрашујуће посљедице, али биће опоравка. А после ове двије пријетње опоравка нема“. Чомски сматра да извор кризе лежи у краху тржишта и неолибералној политици која је појачала дубоке социо-економске проблеме. Неолиберална куга је све блокирала. Лекција коју је пандемија корона вируса показала, односи се на кризу и неуспјех неолибералне варијанте капитализма. А, уколико то не схватимо, слиједећи пут ће бити још горе. Иза неолибералне догме стоје Сједињене Државе за које Чомски истиче да су „тотална катастрофа због банде која управља Вашингтоном“ а која „зна кривити све на свијету, осим себе, а одговорни су за катастрофу“. Сједињене Државе су „епицентар кризе“, а супростављање овој кризи Чомски види у повезивању

прогресивних снага Европе, Сједињених Држава и глобалног Југа. „Вирус корона ће нас натјерати да размислимо о томе какав свијет желимо“.⁵³

Са корона вирусом КОВИД-19, успостављена је опасна - *милитаризација медицине*.

Милитаризација медицине је остварена на различите начине: принудним ношењем рукавица и маски, принудним вакцинисањем потпуно непровјереним „вакцинама“, контролом кретања и увођењем режима изласка, забраном изласка (закључавањем) становништва, „локдауном“, ангажовањем војске и полиције са употребом изузетно репресивних и ригидних милитантних мјера.⁵⁴

И, све је то, наравно, значило суспендовање људских права. Али, ко о томе брине у тоталитарним околностима наметања разних геноцидних мјера из домена милитаризоване медицине? И, кад год то буде било неопходно, глобалисти ће настојати увести „локдауне“, било због вируса и пандемија, било због неких других разлога, на примјер климатских, као што је то био случај са смогом у Лими, Њу Делхију, Лагосу, Карачију.

⁵³ Chomsky on COVID-19: The latest massive failure of neoliberalism, (2021). https://va.news-republic.com/a/6819616190793515526?app_id=1239&c=sys&gid=6819616190793515526&impr_id=6819732002667251973&language=en®ion=us&user_id=68075

⁵⁴ З. Милошевић, В. Божић, (2022). „(Нео)троцкизам и његова историја као инструмент савремене геополитик“, у: *Историја као инструмент геополитике*, Зборник, Приредио Зоран Милошевић, Београд: Институт за политичке студије, стр. 101.

Империјалне државе су користиле концепт „људских права“ као оружје интервенције, угрожавања и докидања суверенитета држава, као и њиховог уништавања, а пандемију корона вируса КОВИД-19 су користиле управо за докидање људских права и слобода.

Са ковид мјерама су се све више шириле *сегрегација* и *апартхејд*, посебно изражених у третирању вакцинисаних и невакцинисаних особа. Као што Јевреји нису могли користити јавни превоз у нацистичкој Њемачкој, а Црнци у Сједињеним Државама и Јужноафричкој Републици, тако се и невакцинисани нису могли возити јавним превозом. Када је 15. септембра 1935. године донесен *Закон о држављанству Рајха*, он је подијелио становништво на два потпуно одвојена дијела: „грађане Рајха“ (*Reichsbürger*) и остале чланове државе. На једној страни су се налазили грађани са правним и политичким овлаштењима, а на другој они са ограниченим овлаштењима. У истом стилу је један високи званичник *Свјетске здравствене организације* рекао: „Немогуће је да могућности оних који су се вакцинисали буду једнаке онима који нису одлучили да се вакцинишу“. Дакле, прихвата се исти онај манихеистички принцип који је владао у нацизму: могућности Јевреја не могу бити исте као могућности њемачких грађана. Не прихватити, или протестовати против сулудих мјера здравственог тоталитаризма, значило је добити етикету „егоисте“, „екстремисте“, „непријатеља демократије“, „непријатеља једнакости“, „лудака“, „фашисте“. Тако је „борба против дискриминације“ заправо створила још већу дискриминацију. Сада се

манихеистички почело размишљати и дјеловати у смислу „ко је за“, а „ко је против“, што је постао „једини критеријум за мерење величине човека“.⁵⁵

Као што су у тоталитарним државама они који се неће учланити у владајућу партију не могу добити посао, тако и у пандемији невакцинисани нису могли улазити у јавне просторе. За разлику од вакцинисаних, који су са собом носили потврде и пропуснице, невакцинисани су се, попут првих хришћана, морали скривати у приватне просторе својих „катакомби“.

Свјетска здравствена организација је одржала у Женеви 1. децембра 2021. године сједницу на којој се расправљало о успостављању преговора „о међународном уговору о превенцији и контроли пандемије“. Овај „Споразум о пандемији“ темељи се на „Водичу за пандемију“ (22. септембра 2021. године) и „Извјештају СЗО о пандемији“ (23. новембра 2021. године).

Поменути споразуми су требали дати право Свјетској здравственој организацији не само да најављује почетке наредних пандемија, него и право на *укидање људских права* током пандемије употребом „*медицинске полиције*“, ограничавањем радних и синдикалних права заштите, као и *оснаживањем невладиних*

⁵⁵ Е. Франц, (2022). *Европа у сумраку: мисли италијанског филозофа о Западу*, Нови Сад: Прометеј, стр. 70. Узмимо за примјер најбољег тенисера свих времена, Србина Новака Ђоковића, који није желио да се вакцинише и, у невјероватној хистерији, је био етикетан и жигосан као „антиваксер“ и неко ко је „несавјестан“ јер угрожава животе других људи. Било му је и забрањено да учествује на гренд слему Аустралија опен, да би већ наредне године на њему учествовао и освојио трофеј.

организација (NGO) да са државама сасвим равноправно учествују у доношењу и наметању међународних закона. Осим тога, истиче се и *дужност* земаља да затраже помоћ у „*контролисању пандемије*“. Такође, Свјетска здравствена организација настоји да задобије ексклузивно право проглашавања „*пандемијских режима*“, да има сопствену полицијску контролу над глобалном здравственом политиком, те да одлучује о будућности медицине и превенцији болести.

Према пројекцији и агенди Великог ресета, *медицина* и *фармација* би требале представљати значајне покретачке гране будуће економије: медицина би требала да у људе убризгава којекакве вирусе, а фармација да даје лијекове и вакцине „против“ вируса. Уосталом, према трансхуманистичкој агенди, медицина би требала да принта неопходне органе којима ће требати мање mesa у исхрани, а то и јесте смисао „заштите“ околине и здравља!?

Тенденција фармакоколонизације живота и јатрогенизација здравствених мјера, те давање права Свјетској здравственој организацији да апсолутно „командује“ потпуно фабрикованим здравственим кризама, као и укидање демократије, људских права и личних и колективних слобода, представљају не само облик милитаризације медицине кориштене у нехумане друштвене и геополитичке сврхе, него и подсјећају на нека прошла мрачна времена из историје људског друштва. Зато треба добро памтити та трауматична искуства из давне и блиске прошлости, па и ове која се односи на *пандемофашизам* и комплетну мизантропску и

геноцидну агенду *Великог ресета*, и према њима се са посебним критичким разлогом односити. Јер, „историјска амнезија је опасна појава не само због тога што подрива морални и интелектуални интегритет већ и због тога што поставља темеље за злочине који тек предстоје“.⁵⁶

*

*

*

*

Из историје нацизма је познато да су у Аушвицу над логорашима, мимо њихове воље, провођени експерименти са лијековима. У вријеме пандемије корона вируса КОВИД-19 су то чинили са неиспитаним лијековима и „вакцинама“ над онима који су се показали као „заморчићи... који моле да буду заморчићи и захваљују се државним Менгелеима“. И то није ништа друго него „тријумф друштва у којем влада смрт. Тамна ноћ је прогутала човека“ и, поставља се питање: „хоће ли бити још једног Нирнберга?“. Управо, зато никако не треба заборавити „да су они који су нас затварали, одвајали, подвргли лечењу, користили као

⁵⁶ N. Čomski, (2016). *Ko vlada svetom?* Novi Sad: Akademska knjiga, str. 57.

покућне кунџе и регистровали, само шачица лекара, адвоката, инжењера, књижевника, доктора. Нисмо били окружени, мучени, изманипулисани или малтертирани од стране пекара, воћара, смећара. Не, то је такозвана `култура` која је човека свела на сурогат, лабораторијски тест, коцку информација за продају и моделисање“. Они који су нас терорисали су образовани и учени људи, а нацизам нам је показао управо „врло учене хијерархе, љубитеље литературе, класичне музике, сликарства, који су потом сецирали људска тела зарад колективног интереса“.⁵⁷

Пандемија корона пројектованог вируса КОВИД-19 је сасвим јасно показала да, на жалост, баш и није тешко успоставити репресивну и до сада невиђену тоталитарну контролу над људима, контролу понашања, али и ума, увођењем нових технологија надзора и контроле (*Интернета*, друштвених мрежа, камера), те увођењем државних, полицијских и медицинских мјера диктаторског надзора. Под изговором санитарне хигијене *Велики ресет* је успио остварити контролу неомалтузијанске глобалне елите над становништвом.

Посебну, али изузетно срамну улогу у овом манипулативном притиску одиграли су *медији*. У простору осмишљене медијске кампање и дезинформација, „покренута је пандемија страха“, те „дубинска паника и несигурност“.⁵⁸

⁵⁷ Е. Франц, (2022). *Европа у сумраку: мисли италијанског филозофа о Западу*, Нови Сад: Прометеј, стр. 72-73.

⁵⁸ С. Рељић, (2022). *Воља за лаж: нови светски дезинформативни поредак*, Београд: Catena mundi, стр. 129.

Живимо у свијету у којем трпимо глобалне утицаје, па и ове у вези са кризом изазваном корона вирусом. На индивидуалном подручју криза је, као и све сулуде мјере које су наметане, успоставила фашистоидну контролу над људима, угрозила људска права и слободе, довеле до пада квалитета живота. На националним подручјима су те мјере довеле до разарања и урушавања националних интереса, безбједности и суверенитета у корист одређених међународних структура новог свјетског поретка.

Крајњи циљ свега што се збива у оваквом простору корпоративног тоталитаризма се односи на апсолутну контролу мисли и понашања. Особе ће бити затваране у своје радно/животне просторе, десоцијализоване и искључене из индивидуалних и друштвених интеграција, док ће, на другој страни, владајућа корпоративна елита и даље режирати сценографију благостања свога живота и ропског/кметовског живота „осталих“. Ова нова елита господара као нова аристократија се већ ствара, а уништава се средња класа која је јамство демократије. Та средња класа се претвара у модерне кметове, чиме се рађа насилно неслободно друштво сасвим новог сулудог свијета.⁵⁹

Појава пандемије вируса корона КОВИД-19 ревидирала је многе концепте и парадигме живота са којима се човјечанство доскора суочавало. Пандемија и друштвене праксе које су

⁵⁹ M. Stefanov, (2021). Kontrola nad ljudima bit će takva da će komunizam i fašizam izgledati kao bajke. <https://www.geopolitika.news/analize/m-stefanov-kontrola-nad-ljudima-bit-ce-takva-da-ce-komunizam-i-fasizam-izgledati-kao-bajke/>

кориштене у вези ње нас је снажно збунила, претрашила и довела у стање да себи поставимо многобројна питања, па и оно: шта се налази иза друштвених пракси кориштених у вези пандемије и свеопште збуњености везане за пандемију, и који се циљеви скривају иза свега тог? За неке је то све очигледнији поступак изградње – *новог свјетског поретка*.

Ако се сложимо са чињеницом да вирус короне КОВИД-19 несумњиво постоји, да ли се можемо сложити и са свим оним наводно „превентивним“ а заправо казним мјерама здравствене диктатуре које су владе користиле и које би у будућности користиле у борби против пандемија? И, да ли су то мјере које, на одређени начин, попут и других мјера које намећу одређене ригидне моделе и начине живота, представљају једну од компоненти учвршћења тог - ***фашисточног новог свјетског поретка?***

Тако се показало да поред пандемије вируса „постоји пандемија у умовима и моралним вредностима“ која као „духовна губа погађа 99% смртника“.⁶⁰

⁶⁰ Е. Франц, (2022). *Европа у сумраку: мисли италијанског филозофа о Западу*, Нови Сад: Прометеј, стр. 50.

4.

**ГЕОПОЛИТИКА
ВЕЛИКОГ РЕСЕТА**

Фашизам *Великог ресета* се односи на контролу исхране, становања и начина живота, контролу понашања и контролу одређивања броја особа која могу живјети на планети Земљи. И сви ти облици контроле повезани су и са *-геополитиком*.

На засједању у Давосу у 2024. години посебно мјесто је припало разматрању глобалних геополитичких проблема, од којих се један односио и на сукоб у Украјини. Теме које су доминирале у разговорима у Давосу, односиле су се на: постизање безбједности и сарадње у оштро подијељеном свијету, креирање раста и послова за нову еру, вјештачку интелигенцију као покретача економије и друштва, те на дугорочну стратегију везану за климу, природу и енергетику. Политичке теме су се односиле на геополитичке конфронтације између Кине и Америке, арапски и исламски свијет, Украјину, те америчке и европске изборе. Наравно, велика пажње је била посвећена ратним сукобима у Украјини и на Блиском истоку. Ипак су политичке теме у други план ставиле економске теме због којих је, наводно, Давос традиционално и организован.

Као агенда Запада, агенда *Великог ресета* се односи на „ресетовање“ свих подручја унутардруштвеног, државног, националног, и вандруштвеног, наддржавног и наднационалног организовања и постојања човјечанства. То „ресетовање“ није ништа друго него разарање националних и државних идентитета, култура и вриједности. Агенда *Великог ресета* се снажно супроставља **колективитетима**: држави, нацији, цркви (религији) и породици, залажући се

за фабриковање аморфне масе појединаца са којима је лако манипулисати, што се ефикасним показало у условима пандемије корона вируса КОВИД-19 када су па, готово и добровољно прихватили ропство.

Захваљујући оваквим, и другим агендама „укидања људи“, Запад се показује геноцидним и некрофилним.

Велики концерт

У борби за освајање ресурса такозвани *Велики ресет* настоји да обликује нове спољнополитичке и геополитичке односе, *нови свјетски поредак са свјетском владом*. Агенда *Великог ресета* заговара тв. концепт **Великог концерта** у оквиру којег се, без обзира на идеолошке, као и интересне оријентације, консензусално организују и удружују моћне окциденталне геополитичке снаге чији је циљ да избјегну могућност кориштења вета у међународним институцијама и организацијама а, прије свега, у Уједињеним нацијама. „Концерти имају двије карактеристике које их чине прикладним за настајући свјетски поредак: политичку укључивост (инклузивност) и процедуралну неформалност“. Инклузивност, тј. „укључивост концерта подразумејева то да он окупља геополитички утицајне и моћне државе које би морале да буду за столом, без обзира на тип режима који у њима постоји. На тај начин се у великој мјери раздвајају идеолошке разлике од питања међународне сарадње. Неформалност

концерта обезбиједиће избјегавање процедура и споразума који се могу извршно наметати, што ће концерт учинити различитим од Савјета безбедности Уједињених нација“.⁶¹

Дакле, према концепту *Великог концерта* не треба да постоје међународно право, нити међународне организације и институције као што су Уједињене нације и Савјет безбједности. Тако би настајао *нови свјетски поредак* који би се темељио на политичкој укључености, односно инклузији и, с друге стране посматрано, *процедуралној неформалности*.

Ова „*процедурална укљученост*“ би омогућавала укључивање мање моћних држава у геополитички пројекат који разрађују моћне државе Запада, а „*процедурална неформалност*“ би омогућила геополитички моћним државама да волунтаристички „избјегавају процедуре и споразуме“, као и вето, које би наметале УН и Савјет безбједности. На тај начин би не само биле искључене државе које не припадају англосаксонском Западу (нпр. Русија, Кина, Индија, Иран, и друге). *Велики ресет* би око себе окупио моћну свјетску политичку и корпоративну елиту која би настојала да уклони оне политичаре и државнике који им се супростављају (као, на примјер, Путина, Трампа, Си Ђинпинга, Ердогана, Ајатолаха Хамнеија, итд.). „На почетку је требало Трампу отети побједу, коришћењем напредних технологија - `опсједањем маште`, увођењем цензуре на Интернету и

⁶¹ R. Haas, Ch. Kupchan, (2021). “The New Concert of Power“, *Foreign Affairs*, <https://www.foreignaffairs.com/articles/world/2021-03-23/new-concert-powers>

манипулисањем изборним гласовима који су стизали поштом. Бајденов долазак у Бијелу кућу значи да глобалисти иду даље и праве наредне кораке. Ово ће утицати на све сфере друштва – глобалисти се враћају уназад до тачке у којој су их Трамп и остали, растући полови многополарности, зауставили. И, одатле почиње контрола ума – увођењем нових технологија које у томе имају главну улогу (цензуришање и манипулишање друштвеним мрежама, тотални надзор и праћење, прикупљање података о свима). Епидемија Ковид-19 је само изговор. Под плаштом санитарне хигијене, од *Великог ресетовања* се очекује да до драматичних размјера промијени структуру контроле које глобалне елите користе над свјетским становништвом“.⁶²

Битна суштина тзв. *Великог ресетовања* се односи на прекинути наставак процеса глобализације и оснаживање идеологије неолибералног глобализма, прекинутих од момента започињања предсједниковања самопрокламованог антиглобалисте Доналда Трампа, као и због снажења мултиполарности подржане од Русије и Кине, те исламских држава (посебно Турске, Ирана, Саудијске Арабије, Пакистана), које настоје да се одвоје од утицаја Запада и његовог освајачког глобализма.

Не треба пуно а да се сасвим исправно не закључи да би увођење, орвелијански названог, *Великог концерта* од стране моћних држава у

⁶² А. Дугин, (2021). Манифест Великог буђења: против Великог ресетовања, Геополитика, ру, <https://www.geopolitica.ru/sr/article/manifest-velikog-budjenja-protiv-velikog-resetovanja>.

XXI вијеку, довело у питање вестфалски настале државе, као и овако недовољно изграђени међународни правни поредак. Наравно, „правни поредак“ Великог концерта у овом „новом свјетском поретку“ био би утемељен на политици „штапа и шаргарепе“, перфидној манипулативној „мекој моћи“, али и на грубој „тврдој моћи“. На тај начин би задовољавао бескрупулозне неоексплоататорске и неоимперијалне интересе геополитички моћних држава. За многе државе он би представљао изузетно велику пријетњу у њиховом друштвеном, економском, политичком, културном, па и цивилизацијском развоју, сигурности, безбједности и, коначно, опстанку. Те државе не би биле адекватно укључене у Велики концерт. Оне би трпиле велике притиске и пријетње, и против њих би моћне државе употребљавале у широком дијапазону различита репресивна средства економских, политичких, дипломатских и војних притисака, уцјена, санција, итд. Управо онако како то раде већ деценијама, и како су то Срби посебно осјетили од осамдесетих-деведесетих година прошлог вијека, па све до данас.

Јасно је да глобализација представља успостављања све веће међузависности у свијету, а да глобализам истовремено значи и настојање успостављања апсолутне доминације и моћи развијених земаља Запада над неразвијеним и недовољно моћним државама и народима. Ширење тржишта и искључиво окцидентално схваћене идеологије људских права и демократије истовремено је значило и ширење моћи у оквиру различитих агенди, па и ових под називом Велики ресет и Велики концерт.

Капитализам је одувјек тражио и проналазио експлоататорске и империјалне механизме и данас их је пронашао у агендама *Великог ресета* и *Великог концерта*. И у том погледу има потребу за „свјетском владом“. У суштини, „свјетска влада“ само слиједи оно што је Запад за себе заговарао и слиједио, а то је остварење апсолутне доминације.

Треба напоменути да између *Свјетског економског форума* и **Организације уједињених нација** (ОУН) постоји одређена повезаност.

Иако има 193 државне чланице и посматраче, Организација уједињених нација прихвата *Свјетски економски форум* као невладину организацију која би имала власт над економским питањима и политичким концептима. Зато се, сасвим разумљиво, пита Петер Кениг, као и многи други, како је могуће да једна невладина организација намеће власт над 99,999% становништва свијета, и то без неопходне и потребне одговорности. Наравно, све је то могуће због постојања снажне *цензуре* и контроле јавног мњења што подсјећа на Орвелово *Министарство истине*, а коју намећу моћне *технофашистичке државе* и њихови корпоративни медији.⁶³

Клаус Шваб и Антонио Гутереш, генерални секретар УН, су потписали *Споразум о спровођењу Агенде 2030* са циљем стварања, како се наводи, глобалне „економије заједничке потрошње“, а у суштини изградње система глобалне централизације власти како би се утицало на сва подручја човјековог живота.

⁶³ С. Рељић, (2022). *Воља за лаж: нови светски дезинформативни поредак*, Београд: Catena mundi, стр. 161.

У документу *Циљеви за 2030.* наведено је више циљева, као што су:

1. укидање личне својине и приватног власништва;
2. формирање универзалног темељног дохотка за оне који су прихватили „нову нормалност“;
3. укидање готовине и њену замјену дигиталном валутом;
4. увођење система оцјењивања угљиководика и система угљоводоничног рејтинга за корпорације и државе;
5. ригидна друштвена контрола (дроновима, препознавање лица);
6. рационализовање и контрола утрошка хране, енергије и природних ресурса;
7. патенти за сјеменски фонд и ограничење могућности исхране прехранбеним производима властите производње;
8. готово потпуно уништење сточарства, и прелаз на вјештачку протеинску храну или на вегетаријанску храну;
9. контрола рађања;
10. обавезна вакцинација;
11. забрана алтернативних облика лијечења;
12. укидање полних разлика.

Листа агенде 2030. је знатно шира, и она обухвата крај националног суверенитета, јер се односи: на формирање микрочипованог друштва, примјене свјетског система универзалног

основног прихода (штедљивости), контролираних социјалних кредита, *једне* свјетске владе, *једне* свјетске безготовинске валуте, *једне* централне свјетске банке, *једне* свјетске војске и полиције, не постојање државе, нације и породице, не постојање личне својине и приватног власништва, ограничавање употребе земљишта, крај кориштења фосилних горива, крај приватних газдинстава и пашњака за стоку, крај наводњавања, не постојање станова и домова за једну породицу, концентрисање особа у насељене зоне, квартове и градове, крај приватног превоза и посједовања аутомобила, ограничење непотребног путовања авионом, контролу путовања, куповине и понашања, постојање власти која одгаја дјецу, која посједује и контролише школе, колеџе, факултете и универзитете, која обавезује на вишеструко кориштење вакцина, која контролише раст становништва, која забрањује употребу природног биља, природних несинтетичких лијекова, традиционалне и натуропатске медицине, итд.⁶⁴

⁶⁴ Изузетно моћне фармацеутске куће настоје да се потпуно супроставе алтернативним облицима лијечења и кориштења природних супстанци у лијечењу и свакодневној употреби. Тако се у Европској унији забрањује не само узгој и прерада, него и ширење знања о коприви путем јавних наступа, о коприви која се, због своје љековитости, нашироко „од памтивијека“ користи у „народној медицини“. Забрањује се продаја свих препарата на биљној бази без посебне дозволе државе; забрањује се употреба многих доступних и бесплатних биљака (глога, гавеза, бршљена, ораховог листа, храста, имеле, медвјеђег грожђа, дан-ноћ, кантариона, мљечике, пелина, раставић, русе, валеријане) и природних лијекова јер не доносе профит фармацеутским корпорацијама.

Партнерски споразуми између *Свјетског економског форума* и Уједињених нација започели су у јуну 2019. године, а односили су се на финансирање *Агенде 2030*, затим климатске промјене, медицину, односно здравство, те сарадњу у области дигиталних технологија и родне равноправности. У том смислу је *Агенда 2030* дио иницијативе данас већ познате под називом *Четврта индустријска револуција* коју је Клаус Шваб изнио на форуму у Давосу 2015. године. Пет година касније ће Шваб своје идеје о „четвртој индустријској револуцији“ представити као „*велико ресетовање*“, а као излаз из глобалне економске кризе изазване пандемијом корона вирусом КОВИД-19.

Свјетски моћници добро знају да се идеје које претендују на глобалност не могу реализовати без глобалних организација и институција и, наравно, посебно оних које се налазе у оквиру јурисдикције Уједињених нација. Бирографију УН чине и они који подржавају идеје глобалиста, тако да се показује да се УН претварају у ефикасно оруђе глобалиста за промовисање њихових планова, агенди и интереса чији је циљ остварење доминације глобалне елите.

Сви они који не прихватају неоимперијалне агенде које се појављују на Западу, биће проглашени „непријатељима демократије“ према којима ће се проводити разне изузетно сурове мјере дисциплиновања или екскомуникације непослушних, по већ уходаном императивном моделу *take it or leave it*, односно западњачком „демократском“ моделу „*итана и шаргарене*“.

У геополитичком погледу се агенда *Великог ресета* сасвим добро препознаје у односу предаторског Запада према Русији и њеним богатим ресурсима којима располаже.

Многи у свијету су свјесни постојања западњачког експанзионизма и империјализма који се одвија под изговором ширења демократије и људских права. И зато и не прихватају разне догме, мантре и агенде које долазе са Запада.

Велико одбијање и побуна

Свијет мора да се „пробуди“ и освијести јер историјски ход у неолибералном концепту, западњачком месијанизму, па и овом у облику *Великог ресета*, завршава укидањем човјека и човјечанства.

Зато је, како то добро Дугин напомиње, неопходно *Велико буђење* како би се отклонила та убилачка стратегија друштвеног и историјског развоја супростављеног глобалистичкој неолибералној елити. Ово *Велико буђење* се, прије свега односи на *народ*, а не елите и интелектуалце. Ријеч је о спонтаној и тектонској реакцији масе. *Велико Буђење* је одговор на неолибералну тоталитарну репресију коју шире глобалистичке елите *Великог ресета*. Супростављено великом ресетовању *Велико буђење* представља побуну *човјечанства* против владајућих елита, заправо, представља побуну *човјека* против његовог вијековног непријатеља као непријатеља људске расе. Због спасења друштва, народа и појединаца, *Велико*

буђење мора започети са *многополарношћу*, и оно представља не само спас сâмог Запада, већ и спас човјечности и човјечанства, како оног западног, тако и незападног, од тоталитарне диктатуре неолибералних капиталистичких елита. Земље које се супростављају унилатерализму и монополларизму су окренуте према заједничкој изградњи *мултиполаризма*. Зато *Велико буђење* захтјева *интернационализацију* масовне народне борбе супростављеној интернационализацији елита, и зато многополарност постаје најважнија тачка супростављања и кључ стратегије *Великог буђења*. Позивањем и организовањем свих народа, нација, култура и цивилизација може се окупити довољно снага за ефикасно супротстављање том *Великом ресетовању*. „Пробуђени могу и морају пробудити све остале. И, ако успемо у овоме, не само да ће `Велико ресетовање` пропасти, већ ће бити донета праведна пресуда онима који су себи поставили циљ да униште човечанство, прво духовно, а сада и телесно“.⁶⁵

Агенда *Великог ресета* се, у суштини, односи на - ***радикалну трансформацију друштва и човјека***. А, за такво нешто је неопходан одређени политички и геополитички притисак.

Пандемија корона вируса КОВИД-19 је показала да у свијету ствари неће више изгледати као што су некада изгледале и да људи нису више спремни да се жртвују, прихвате *понижења* и

⁶⁵ А. Дугин, (2021). Манифест Великог буђења: против Великог ресетовања, Геополитика, ру, <https://www.geopolitica.ru/sr/article/manifest-velikog-budjenja-protiv-velikog-resetovanja>.

добровољно ропство на које глобалисти и рачунају, настојећи да створе нове кризе да би обезбиједили контролу над свијешћу и понашањем људи и контролу над народима, како би остварили своје економске, политичке и геополитичке интересе. То није ништа друго него један вид *фашизма*, али оног савременијег.

Овај облик, ову фазу, и до сада „невиђену формулу капитализма“, Шошана Зубоф назива - ***надзорним капитализмом***.

Зубоф добро примјећује да надзорни капитализам не представља контролу над средствима производње, већ над *средствима потрошње*, односно *понашања*. Она децидно истиче да је, као „пионир надзорног капитализма“ Гугл заправо изумио овај надзорни капитализам, а да су томе такође допринијели Мајкрософт и Фејсбук. Надзорни капитализам не одређује размјену вриједности на релацији „произвођач – потрошач“, него намеће потребе, навике, понашање. Прикупља информације о нама и о нама све зна. У том погледу је Гуглов *Dži-mejl* 2004. године „читао приватне мејлове у сврху оглашавања“ и на тај начин је приватност и личне податке искориштавао за потребе корпоративног рекламирања. Године 2007. Фејсбук је покренуо *Vikon (Beacon)* као „нови начин друштвеног информисања“. Међутим, он је „Фејсбуковим оглашивачима омогућио да прате кориснике свуда по интернету и без дозволе обавештавао њихове пријатеље шта купују“. Надзорни капитализам потпуно подређује људско искуство стварним тржишним механизмима. Контролом „економског“ понашања, надзорни капитализам контролише и политичко понашање. На темељу

економске моћи изграђује се политичка власт чије логике људи нису ни свјесни. „Претварање понашања у робу под надзорним капитализмом води друштво ка будућности у којој се тржишна моћ опасује јарком тајности, неразразљивости и стручности“.⁶⁶

Људска права, слободе и демократија представљају лажне мантре Запада којима тај исти Запад експлоатише, осваја, разара, понижава, малтретира и терорише Свијет.

Управо тако, не треба прихватати неолибералне догме и никакво императивно униформно мишљење и дјеловање, па и ово што долази са Запада, а које се односи на наметање „великог ресетовања“ човјека и друштва. Против тога се треба *побунити* и *борити*. Уосталом, историја нас управо томе учи: *repetitio est mater studiorum*.

Историја нас учи да се не морамо слагати са нечим за што сматрамо да никако није добро. „Историја човечанства је историја неслагања. Одувек – иако у различитим формама и с различитим исходом и претпоставкама – људи се буне. Чини се то на разне начине и на различитим нивоима, што је веома тешко свести на јединствену парадигму, али, упркос томе, пред нама се појављују као нешто средно и опозиционо деловање и протести, и захтеви за другачијим поретком или, барем, супростављање једном установљеном начину мишљења које претендује да има искључив легитимитет. Револуција и бунтовништво, раскол и протест,

⁶⁶ Š. Zubof, (2020). *Doba nadzornog kapitalizma: borba za budućnost čoveka na novom rubu moći*, Beograd: CLIO, str. 60, 115.

револт и побуна, антагонизам и неслагање, непокорност и буна, штрајк и непослушност, отпор и саботажа, оспоравање и оружана побуна, герила и устанак, немири и бојкот: све су то различите форме неслагања, изрази разноликости који имају основу у једној матрици `другачијег погледа` у односу на поредак, на власт, на доминантан начин гледања на ствари“.⁶⁷

Нема сумње, Запад је својим економским напретком, развојем науке и технологије, па и демократије и људских права, веома значајан. Од времена Хуманизма и Ренесансе па, преко Просвјетитељства и утемељења *Moderne* и модерног начина живота, Запад је направио колосални научни и технолошки напредак. Али, не и напредак на подручју етике, моралности и хуманости а, посебно на плану развоја демократије, људских права и слобода у чије име се орвелијански заклиње. На тим подручјима се показао апсолутно неморалним и нехуманим. Тај исти Запад је и простор недемократије, гажења људских права и слобода. Лингвистички и семантички наратив о демократији, људским правима и слободама, империјални Запад користи као политичко и војно оруђе и оружје остварења своје глобалне геополитичке доминације. У том погледу користи заиста широк дијапазон мјера „тврде“ и „меке моћи“, почевши од „хибридног“ или „мрежног рата“ па све до „хуманитарних интервенција“ и стварног рата.

Уосталом, на Западу су настали Инквизиција, крвава колонијална освајања и брутални ратови, империјализми и тоталитаризми

⁶⁷ D. Fuzaro, (2020). *Misliti drugačije: Filozofija neslaganja*, Beograd: Clio, str. 11-12.

(фашизам, нацизам), геноциди. Поред „доброг“ постоји и „лош“ Запад, онај убилачки који је склон покољима, који је пљачкао и уништавао бројне цивилизације. И, ниједна цивилизација није изазвала толико патње, смрти и толико разарања као западна цивилизација. И, све то у име заиста лажних идеја о „прогресу“, „цивилизовању“ нецивилизованих, ширењу „демократије“, „људских права“ и „слобода“. На суров начин Запад настоји да све контролише и све преобрази у правцу који само њему одговара.⁶⁸

Управо, због свега тог је неопходно *велико буђење, неслагање, бунт, одбијање и отпор* према свему оном што је потпуно нехумано, укључујући и фамозну агенду *Великог ресета*.

*

*

*

*

Са агендом *Великог ресета*, Запад се, по ко зна који пут, показао нехуманим. Након изузетно много негативних историјских искустава, Запад настоји да наметне агенду *Великог ресета* као агенду контроле,

⁶⁸ P-R. Droa, (2010). *Zapad objašnjen svima*, Beograd: Geopoetika izdavaštvo.

поробљавања и убијања, поново показујући себе у потпуно правом деструктивном облику, оном - **фашистичком**.

Агендом *Великог ресета*, као и многобројним другим агендама, средствима, механизмима и инструментима експлоатације и поробљавања, сасвим се јасним показује да ултраглобалистички свјетски моћници, као глобални терористи са Запада, желе створити један апсолутно дистопијски свијет без икакве наде. Зато агенду *Великог ресета* треба посматрати као фашистички пројекат. За разлику од утопијских пројеката који се односе на пројекцију изградње неког бољег друштва, ова агенда представља потпуно дистопијски пројекат уништавања људског бића. Зато се треба борити против ове нехумане агенде и **културу памћења** претворити у ефикасну **културу одбијања**...

ЛИТЕРАТУРА

1. Bauman, Z. (2003). „Turisti i vagabundi“, u: *Globalizacija – mit ili stvarnost*. (Priredio Vladimir Vuletić), Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
2. Beck, U. (2003). *Što je globalizacija? Zablude globalizma – odgovori na globalizaciju*, Zagreb: Vizura - Biblioteka Novi Poredak.
3. Bek, U. (2001). *Rizično društvo: u susret novoj moderni*. Beograd: Filip Višnjić.
4. Bhattacharya, CB. (2020). „How the great covid 19 reset can help firms build a more sustainable future?“, *World Economic Forum, 15.05.2020* „How the great COVID-19 reset can help firms build a more sustainable future“. ОЧИТАНО: 10.12.2023.
5. Van Doren, Ch. (2005). *Povijest znanja: prošlost, sadašnjost i budućnost*, Zagreb: Mozaik knjiga.
6. Vidal, G. (2004). *Rat iz snova (Krv za naftu – razvoj američkih imperijalnih ambicija)*, Beograd: Čarobna knjiga.
7. Vocelka, K. (2009). „Strahovanja i nade: Novi vek“, (2009), u: *Istorija evropskog mentaliteta: glavne teme o pojedinačnim prikazima*, (Prir. P. Dincelbaher), Beograd: Službeni glasnik – Podgorica: CID.
8. Gajić, A. (2022). „`Veliki reset`: pokušaj globalizma“, *Nacionalni interes*, godina XVII, vol. 41, br. 1.
9. Ganzer, D. (2018). *Protivzakoniti ratovi: kako zemlje NATO-a podrivaju Ujedinjene nacije: hronika koja počinje*

od Kube i završava Sirijom, Beograd: Laguna.

10. *Генетски модификовани поредак: опасност од ГМО*, (2014). (Приредио Бранимир Нешић), 2. изд., Beograd: Catena mundi.
11. *Глобализација – аргументи против* (2003). (Приредили: Џери Мандер и Едвард Голдсмит), Beograd: CLIО.
12. Голдсмит, Е. (2003). „Развој као колонијализам“, у: *Глобализација – аргументи против* (Приредили: Џери Мандер и Едвард Голдсмит), Beograd: CLIО.
13. Gray, J. (2002). *Iluzije globalnog kapitalizma: lažna zora*, Zagreb: Masmedia.
14. Gross, B. (1982). *Friendly Fascism: The New Face of Power in America*, Boston.
15. De Krešenco, L. (2004). *Istorija moderne filozofije: od Nikole Kuzanskog do Galilea Galileja*, Novi Sad: Svetovi.
16. Delimo, Ž. (1982). *Strah na Zapadu: XIV-XVIII veka opsednuti grad*, Vrnjačka Banja.
17. Droa, R-P. (2010). *Zapad objašnjen svima*, Beograd: Geopoetika izdavaštvo.
18. Дугин, А. (2021). Манифест Великог буђења: против Великог ресетовања, Геополитика, <https://www.geopolitica.ru/sr/article/manifest-velikog-budjenja-protiv-velikog-resetovanja>. Очитано: 13.02.2024.

19. Дугин, А. Савин, Л. (2019). *Мрежни ратови*, Београд: Авала прес.
20. Душанић, Б. Ј. (2015). *Неолиберализам: расправе у Академији економских наука*, Београд: Catena mundi.
21. Душанић, Б. Ј. (2021). *На сметлишту (нео)либерализма: прилог за историју економске мисли у Србији у прве две деценије XXI века*, Београд: Информатика.
22. Ђурђевић, С. В. (1998). *Geografija stanovništva*, Novi Sad: Univerzitet u Novom Sadu.
23. Engdahl, F. W. (2005). *Sjeme uništenja: geopolitika genetski modificirane hrane i globalno carstvo*, Zagreb: Detecta.
24. Engdal, E. (2014). „Часни научник против ђаволских адвоката и јahaча Апокалипсе“, у: *Genetski modificovani poredak: opasnost od GMO*, (Priredio Branimir Nešić), 2. izd., Beograd: Catena mundi.
25. Zubof, Š. (2020). *Doba nadzornog kapitalizma: borba za budućnost čoveka na novom rubu moći*, Beograd: CLIO.
26. *Istorija evropskog mentaliteta: glavne teme o pojedinačnim prikazima*, (2009). (Prir. P. Dincelbaher), Beograd: Službeni glasnik – Podgorica: CID.
27. Janev, I. (2009). *Statutarno uređenje međunarodnih organizacija*, Beograd: Institut za političke studije.
28. Јанковић, С. (2023). *Жарушта светског рата*, Београд: Catena mundi.
29. Kanton, Dž. (2009). *Ekstremna budućnost: najznačajnije tendencije koje*

će promeniti svet u narednih pet, deset i dvadeset godina, Beograd: CLIО.

30. Klein, N. (2008). *Doktrina šoka (uspon kapitalizma katastrofe)*, Zagreb: Grafički Zavod Hrvatske.
31. Klein, N. (2020). „Great Reset Conspiracy Smoothie“, *The Intercept* (December 8, 2020), <https://theintercept.com/2020/12/08/great-reset-conspiracy/>The Intercept Очитано: 21.06.2021.
32. Klein, N. (2003). *Ograde i prozori: dopisi s linija fronte spora o globalizaciji*, Zagreb: V. B. Z.
33. Ковачевић, Б. (1994). *Фашизам*, Бања Лука: НУБ Петар Кочић.
34. Ковачевић, В. (2020). *Etika bombardovanja ili bombardovanje etike*, Banja Luka: Evropski defendologija centar za naučna, politička, ekonomska, socijalna, bezbjednosna, sociološka i kriminološka istraživanja, Banja Luka“, Banja Luka.
Доступно на: <https://defendologija-banjaluka.com/files/Etika.Bombardovanja.Braco.Kovacevic.Banjaluka.2020.pdf>
35. Ковачевић, В. Ковачевић, I. (2019), *Genetski modifikovana hrana: za i/ili protiv*, Banja Luka: Evropski defendologija centar za naučna, politička, ekonomska, socijalna, bezbjednosna, sociološka i kriminološka istraživanja, Banja Luka. Доступно на: <https://www.defendologija-banjaluka.com/files/Genetski.modifikova>

- na.hrana.Braco.Irena.Kovacevic.Banjaluk
a.2019.pdf
36. Ковачевић, Б. (1996). *Медијски рат и геноцид*, Бања Лука: Глас Српски.
 37. Ковачевић, В. (2019). *Neoliberalna hegemonija*, Banja Luka: Evropski defendologija centar za naučna, politička, ekonomska, socijalna, bezbjednosna, sociološka i kriminološka istraživanja, Banja Luka. Доступно на: <https://www.defendologija-banjaluka.com/files/Neoliberalna.hegemonija.Braco.Kovacevic.pdf>
 38. Kovačević B. Ristić L. Knežević M. (2009). *Sociologija naselja*, Banja Luka: Narodna i univerzitetska biblioteka Republike Srpske.
 39. Kovačević, V. (2020). *Totalitarizam*, „Evropski defendologija centar za naučna, politička, ekonomska, socijalna, bezbjednosna, sociološka i kriminološka istraživanja, Banja Luka“, Banja Luka.
 40. Kori, R. (2014). *Agenda 21 je plan UN za porobljavanje čovečanstva od strane globalnog korporativnog sistema*. Dostupno na: <http://www.intermagazin.rs/roza-kori-agenda-21-je-plan-un-za-porobljavanje-covecanstva-od-strane-globalnog-korporativnog-sistema/> ОЧИТАНО: 13.02.2019.
 41. Koch, R. Smith, C. (2007). *Samoubojstvo Zapada*, Zagreb: Naklada LJEVAK.
 42. Lipovecki, Ž. (1987). *Doba praznine*, Novi Sad.

43. Marković, M. (2004). „Vrednosti i kvalitet života“, *Sociološki godišnjak*, br. 1.
44. Markuze, (1978). *Merila vremena*, Beograd: Grafos.
45. Милошевић, З., Божић, В. (2022). „(Нео)троцкизам и његова историја као инструмент савремене геополитик“, у: *Историја као инструмент геополитике*, Зборник, Приредио Зоран Милошевић, Београд: Институт за политичке студије.
46. Milošević, Z. (2017). *Zašto SAD pretvaraju Ukrajinu u biološku bombu?* <http://bigportal.ba/2017/08/11/zasto-sad-pretvaraju-ukrajinu-u-biolosku-bombu/> Очитано: 23.8.2017.
47. Milošević, Z. (2019). *Zemlja u kleštima genetskog oružja*, <http://bigportal.ba/2019/02/17/zemlja-u-kleštima-genetskog-oruzja/> Очитано: 17.3.2020.
48. Милошевић, З. (2021). „Споразум о пандемији“, *Печат*, бр. 694.
49. Милошевић, З. (2021). „Успостављање светске диктатуре и непрекидни рат“, *Печат*, бр. 695.
50. Митровић, А. (2009). *Фашизам и нацизам*, Београд: Удружење за друштвену историју: Чигоја штампа.
51. Passmore, K. (2004). *Fašizam*, Sarajevo: Šahinpašić.
52. Perkins, Dž. (2017). *Nove ispovesti ubice ekonomija*, Beograd: Babun.

53. Petrović-Piroćanac, Z. (2008). *Geopolitika hrane (Bitna razvojna komponenta društva u XXI stoljeću)*, Beograd: Institut za političke studije, Centar Jugoistok.
54. Politolog Andrej Fursov, (2022). „Veliko resetiranje” ostavit će pustoš – Od tzv. “zlatne milijarde” samo će se mali broj – spasiti, ni planirana milijarda neće opstati! Доступно на: <https://croativ.net/politolog-andrej-fursov-veliko-resetiranje-ostavit-ce-pustos-od-tzv-zlatne-milijarde-samo-ce-se-mali-broj-spasiti-ni-planirana-milijarda-neece-opstati-37805/> Очитано: 11.01.2024.
55. Postoji li program depopulacije ili su sve to „teorije zavjere“? (2019). Доступно на: <https://www.logicno.com/vijesti/postoji-li-program-depopulacije-ili-su-sve-to-teorije-zavjere.html#svjetska-populacija-treba-biti-smanjena-za-50-henry-kissinger> Очитано: 11.01.2024.
56. Radermacher, J. F. (2003). *Ravnoteža ili razaranje (Eko-socijalno-tržišno gospodarstvo kao ključ svjetskog održivog razvoja)*, Zagreb: Intercon – Nakladni zavod Globus.
57. Radun, V. (2018). *Transhumanizam: budućnost bez ljudi - objava natčoveka i zavera transhumanizma*, Beograd: Pešić i sinovi.
58. Rajt, R. (2007). *Kratka istorija napretka*, Beograd: Geopoetika.

59. Рамоне, И. (1998). *Геополитика хаоса*, Београд: Институт за геополитичке студије.
60. Рељић, С. (2022). *Воља за лаж: нови светски дезинформативни поредак*, Београд: Catena mundi.
61. Reuters, (2021). Fact check: The World Economic Forum does not have a stated goal to have people own nothing by 2030, Reuters.
<https://www.reuters.com/article/uk-factcheck-wefidUSKBN2AP2T0>
Очитано: 10.12.2023.
62. Rifkin, J. (1999). *Biotehnološkostoljeće: trgovina genima u osvjet vrlog novog svijeta*, Zagreb: Naklada Jesenski i Turk.
63. Rifkin, J. (1986). *Posustajanje budućnosti*, Zagreb: Naprijed.
64. Ristivojević, B. (2019). *Novi svetski klimatski poređak*,
<https://standard.rs/2019/11/15/novi-svetski-klimatski-poredak/> Очитано: 10.12.2023.
65. *Rizici globalnih katastrofa*, (2011). (Priredili Nik Bostrom, Milan M. Ćirković), Smederevo: Heliks.
66. Rotterdamski, E. (1982). *Pohvala ludosti*, u: Filipović, V. *Filozofija Renesanse i odabrani tekstovi filozofa*, Zagreb: Nakladni zavod Matice Hrvatske.
67. Savin, L. (2022). *Anti-utopija Klausа Švaba*, <https://naukaikultura.com/anti-utopija-klaus-a-svaba/> Очитано: 04.03.2024.

68. Савин, Л. „Увод: мрежни сукоб“, у: Дугин, А., Савин, Л. (2019). *Мрежни ратови*, Београд: Авала прес.
69. Schwab, K. Malleret T. (2020). *Covid 19: The Great Reset*, Geneva: World Economic Forum.
70. Schwab, K. (2016). *The Fourth Industrial Revolution*, World Economic Forum.
71. Smith, M. J. (2005). *Sjeme obmane: razotkrivanje korporacijskih i vladinih laži o sigurnosti genetski modificirane hrane koju jedete*, Zagreb: Planetopija.
72. Solženjicin, A. (1988). *Arhipelag Gulag 1918-1956*, t. I, Beograd: Rad.
73. Stenli, Dž. (2019). *Kako funkcioniše fašizam: politika „mi protiv njih“*, Beograd: Samizdat.
74. Stefanov, M. (2021). Biden sprema napad na Evropu i Aziju, *Geopolitika News*, Очитано: 17.04.2021.
75. Stefanov, M. (2021). Kontrola nad ljudima bit će takva da će komunizam i fašizam izgledati kao bajke. Доступно на: <https://www.geopolitika.news/analize/m-stefanov-kontrola-nad-ljudima-bit-ce-takva-da-ce-komunizam-i-fasizam-izgledati-kaoo-bajke/> Очитано: 03.01.2024.
76. Tompson, K. (2003). *Moralna panika*, Beograd: CLIO, Beograd.
77. Филантропски, нема шта: Како су милијардери планирали да смање број људи на планети, (2023). Доступно на:

<https://iskra.co/svet/filantropski-nema-sta-kako-su-milijarderi-planirali-da-smanje-broj-ljudi-na-planeti/> Очитано: 11.01.2024.

78. Франц, Е. (2022). *Европа у сумраку: мисли италијанског филозофа о Западу*, Нови Сад: Прометеј.
79. Furedi, F. (2009). *Poziv na teror: rastuće carstvo nepoznatog*, Zagreb: Naklada LJEVAK.
80. Фурсов, А. (2024). Елита ће ускоро почети масовно да одузима имовину људима. Доступно на: <https://srbin.info/svet/fursov-elita-ce-uskoro-poceti-masovno-da-oduzima-imovinu-ljudima/?lang=lat;> Очитано: 13.02.2024.
81. Фурсов, А. (2022). Какав свет граде светске елите – три главна удара на човечанство. Доступно на: [https://stanjestvari.com/2022/01/29/andrej-fursov-kakav-svet-grade-svetske-elite-tri-glavna-udara-na-covecanstvo/;](https://stanjestvari.com/2022/01/29/andrej-fursov-kakav-svet-grade-svetske-elite-tri-glavna-udara-na-covecanstvo/) Очитано: 11.01.2024.
82. Fursov, A. Ko su neprijatelji čovečanstva: Planovi gospodara istorije. Доступно на: <https://objektivno.net/iza-ogledala/fursov-ko-su-neprijatelji-covecanstva-planovi-gospodara-istorije/> Очитано: 27.01.2024.
83. Fursov, A. (2023). Тко су непријатељи човјечанства: Planovi gospodara povijesti – 2. ДИО. Доступно на: <https://croativ.net/fursov-tko-su-neprijatelji-covjecanstva-planovi->

gospodara-povijesti-2-dio-56641/

Очитано: 11.01.2024.

84. Fursov, A. (2022). U sljedećih 5 godina Rusija će biti zona najveće bitke za budućnost svijeta. Доступно на: https://croativ.net/andrej-fursov-u-sljedecih-5-godina-rusija-ce-biti-zona-najvece-bitke-za-buducnost-svijeta-28892/#google_vignette Очитано: 11.01.2024.
85. Fuzaro, D. (2020). *Misliti drugačije: Filozofija neslaganja*, Beograd: Clio.
86. Фузаро, Д. (2013). *Крваве руке неолиберализма*, Интервју, Београд: Печат, бр. 284.
87. Haas, R., Kupchan, Ch. (2021). “The New Concert of Power“, *Foreign Affairs*, <https://www.foreignaffairs.com/articles/world/2021-03-23/new-concert-powers> Очитано: 25.04.2021.
88. Harvi, D. (2012). *Kratka istorija neoliberalizma*, Novi Sad: Mediterran Publishing.
89. Hartman, T. (2005). *Posljedni dani planete Zemlje: naučni dokazi za brzi kraj svijeta*, Beograd: Metaphysica.
90. Herman, S. E., Mekčesni, R. V. (2004). *Globalni mediji: Novi misionari korporativnog kapitalizma*, Beograd: CLIO.
91. Howard, E. (1974). *Garden Cities of Tomorrow*, London: Faber.
92. Charles, Prince. (2020). „Pandemic is chance to reset global economy“, *Guardian*, june 03. 2020,

<https://www.theguardian.com/uk-news/2020/jun/03/pandemic-is-chance-to-reset-globaleconomy-says-prince-charles>
Очитано: 21.06.2021.

93. *Chomsky on COVID-19: The latest massive failure of neoliberalism*, (2020).
https://va.news-republic.com/a/6819616190793515526?app_id=1239&c=sys&gid=6819616190793515526&impr_id=6819732002667251973&language=en®ion=us&user_id=68075 Очитано: 10.11.2021..
94. Čomski, N. (2016). *Ko vlada svetom?* Novi Sad: Akademska knjiga.
95. Čomski, N. (2017). *Rekvijem za američki san: deset principa koncentracije bogatstva i moći*, Novi Sad: Akademska knjiga.
96. Чомски, Н. (1999). *Шта то (у ствари) хоће Америка*, Београд: Институт за политичке студије.

**БРАЦО КОВАЧЕВИЋ
ФАШИЗАМ ВЕЛИКОГ РЕСЕТА**

Штампа:
BIRO.KIP d.o.o. Banja Luka

За штампарију:
Драгомир Вулета

Тираж:
100

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна и универзитетска библиотека
Републике Српске, Бања Лука

316.4:327

КОВАЧЕВИЋ, Брацо, 1952-

Фашизам Великог ресета / Брацо Ковачевић. - Бања Лука :
Европски дефендологија центар за научна, политичка,
економска, социјална, безбједносна, социолошка и
криминолошка истраживања, 2024 (Бања Лука : Бирокип). -
158 стр. ; 21 cm

Тираж 100. - Напомене и библиографске референце уз текст. -
Библиографија: стр. 147-155.

ISBN 978-99976-22-87-7

COBISS.RS-ID 139938305

978-99976-22-87-7